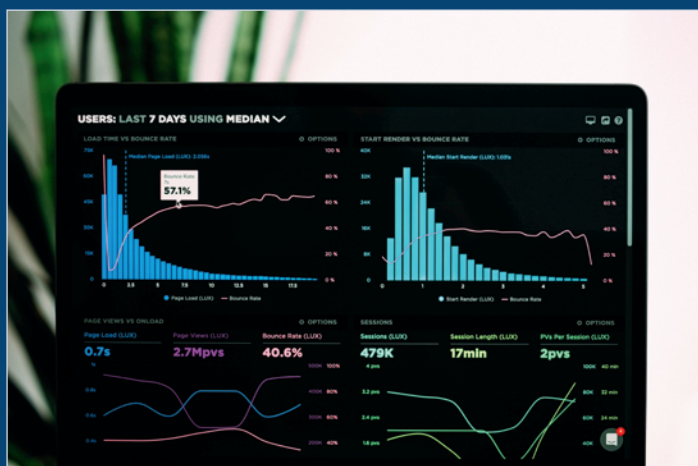

FINANČNÝ MANAŽÉR

Ročník XXII. • číslo 1 • Periodikum Slovenskej asociácie finančníkov • 2022

SAF Slovenská
asociácia
finančníkov

ISSN 2729-7705

9 772977 00007

SACG | SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA
CORPORATE GOVERNANCE

FINANČNÝ MANAŽÉR

Ročník XXII. • číslo 1 • Periodikum Slovenskej asociácie finančníkov • 2022

OBSAH

□ ÚVODNÍK

Andrej RÉVAY, prezident SAF 1

□ ODBORNÉ A TEORETICKÉ TÉMY

PREČO PRE INVESTOROV SLOVENSKO UŽ NIE JE ZAUJÍMAVÁ

KRAJINA

Ondrej MATEJ 4

**SOCIÁLNY (ETICKÝ) AUDIT PODNIKU – VYBRANÉ POŽIADAVKY
SMETA V KONTEXTE ZÁKONNÍKA PRÁCE**

Miroslava KNAPKOVÁ - Michal RUCKSCHLOSS 12

**SUPERODPOČET VÝDAVKOV NA INVESTÍCIE: MÁ REÁLNE
VYUŽITIE V PRAXI?**

Filip KASNÁR 18

**SUPERODPOČET VÝDAVKOV NA VÝSKUM A VÝVOJ ZA ROK 2020:
ZVÝŠENIE SADZBY POMOHLA**

Jana ŠNIRCOVÁ 24

POZNÁ PÄŤSTOTISÍC POVINNÝCH POVINNOSTI?

Peter ANDRIŠIN 40

□ STRÁNKY SAF

ZAMERANIE ČINNOSTI SAF V ROKU 2022

Katarína BÁLINTOVÁ 47

□ **ENGLISH SUMMARY** 50

Šéfredaktorka

Ing. Miloslava Zelmanová

Zástupca šéfredaktora

prof. Ing. Peter Krištofík, Ph.D.

Predseda redakčnej rady

doc. RNDr. Eduard Hozlár, CSc.

Členovia redakčnej rady

Ing. Michal Ištók, PhD.

JUDr. Ing. Peter Daniel, PhD.

Ing. František Chvoštál

Výkonná editorka

Mgr. Katarína Bálintová

Vydavateľ

Slovenská asociácia finančníkov

Adresa redakcie

Drieňová 3, 821 01 Bratislava

Tel.: +421- 2 - 4363 5667

Fax: +421- 2 - 4363 5667

E-mail: kancelaria@asocfin.sk

Internet: www.asocfin.sk

ISSN 2729-7705

Grafická úprava

LAYOUT, s. r. o., Bratislava

www.layout.sk

25 rokov činnosti SAF - A čo ďalej?

Posledné dva pandemické roky sa najmä v pracovnej oblasti preniesli takmer úplne do virtuálneho sveta. Všetky firemné aktivity, ktoré sa len dali, boli zabezpečované v online režime, prostredníctvom internetu. Toto vo významnej miere platí aj v oblasti firemných financií. Pandémia urýchlila vývoj fintech technológií, ktoré vo významnej miere prispievajú k tomu, aby firmy mohli bezpečne a spoľahlivo ovládať a riadiť svoje financie. Aj činnosť našej asociácie sa musela prispôsobiť tomuto prostrediu, preniesli sme naše aktivity do online prostredia, či to boli rôzne odborné webináre, valné zhromaždenie, dokonca i pripomienkovanie legislatívy. Jediné fyzické stretnutie sa nám podarilo zorganizovať, a to dokonca na medzinárodnej úrovni, CEE treasury fórum, ktoré sa uskutočnilo v Bratislave 14. – 15. októbra 2021. Spomínam to preto, lebo v tom období pred 25. rokmi, presne 22.11.1996 sme založili Slovenskú asociáciu podnikových finančníkov, ako prvú v tomto regióne. A táto akcia bola vlastne jediná, na ktorej sme si toto výročie pripomenuli. Keďže sa konečne začínajú pandemické opatrenia uvoľňovať, verím, že v nasledujúcom období sa nám ešte podarí túto udalosť pripomenúť.

Práve témy, ktoré boli predmetom CEE treasury fóra za účasti finančníkov zo 7 krajín ma vedú k zamysleniu nad tým, čo sa vlastne v tejto oblasti za 25 rokov udialo, resp. aké témy rezonujú medzi podnikovými finančníkmi u nás a tiež v rámci EU, keďže SAF je i členom EACT (Europe association of corporate treasury). Prvotné úlohy SAF spočívali v riešení problémov podnikového finančníka, jeho postavenia vo firmách a v tejto súvislosti aj v špecifikovaní samotnej funkcie podnikového finančníka na Slovensku v porovnaní s funkciou podnikového finančníka, treasureru, v iných krajinách. Aj v súčasnosti sa špecifikácia pojmov „treasury“ a „treasurer“ tak, aby boli zadané ich obsahy z poznatkov finančného riadenia slovenských firiem, javia v našich podmienkach ako „nejasné“ z hľadiska ich obsahu i ich začlenená v organizačnej štruktúre firiem (ak odmyslím veľké medzinárodné spoločnosti pôsobiace v SR). Určujúce pre našu ďalšiu činnosť však bolo poznanie, ktoré nám ukázali finančníci (treasurers), akcionári francúzskych nadnárodných spo-

ločností, ktorí vstúpili do slovenských firiem (a dali základný impulz na vznik asociácie). Videli sme ako ďaleko sme boli od seba v názoroch na hodnotenie finančných výsledkov firiem podľa našich pravidiel a podľa pravidiel, ktoré v takýchto zahraničných, či nadnárodných spoločnostiach platili. To bol samozrejme zároveň primárny impulz, aby sme sa zapojili do procesov normotvorby – hlavne v oblasti daní, účtovníctva, financií. Nadviazali sme úzku spoluprácu na národnej úrovni s príslušnými ministerstvami, príslušným parlamentným výborom, odbornými inštitúciami, asociáciami podobného zamerania a tiež s vysokými školami, konkrétne EU Bratislava a UMB v Banskej Bystrici. Prirodzene na základe medzinárodnej spolupráce vstúpila SAF v roku 2000 do IGTA (International group of treasury association) a v roku 2005 do EACT, ktorá oslavuje práve v tomto roku 20. výročie založenia. SAF sa aktívne zapájala do legislatívnych zmien, ktoré úzko súviseli s riadením firemných financií, resp. s financovaním firiem. Boli sme pri kľúčových aktivitách a reformách:

- 2003 Daňová reforma
- 2003 zasadnutie IGTA na Slovensku
- 2004 Reforma účtovníctva (finančné výkazy dôležité pre investorov, IFRS)
- 2009 zavedenie EUR-a na Slovensku
- Zavádzanie SEPA v rokoch 2010 – 11

- v roku 2011 sme iniciovali legislatívu Registra účtovných závierok (pokiaľ viem aj od kolegov, je takýto register v takomto ponímaní jediný v Európe).

Keď sa dnes zamyslím nad tým, aké témy zaujmajú finančníkov („treasurerov“) vo firmách u nás a aké témy v iných krajinách EU (najmä vyspelých), tak si uvedomujem, že sme zostali verní „širšiemu“ poňatiu pohľadu na riešenie problémov podnikových finančníkov. Vychádzam z praktických skúseností zo zasadnutí Správnej rady EACT, na ktorej sa 2-krát do roka stretávam s kolegami z 24 asociácií v rámci Európy. Témy v rámci „corporate treasury“ môžete vidieť i v pravidelných mesačných reportoch, ktoré Vám pravidelne zasielame, resp. sú na našom webe. Hlavným impulzom „širšieho“ záberu našej asociácie je, že Slovensko v rámci konvergencie krajín EU už niekoľko rokov zaostáva, a to dokonca aj v rámci krajín V4. Je to dôsledkom dlhodobej absencie legislatívnej podpory vedy, výskumu a hlavne inovácií v podnikateľskom sektore. Už niekoľko rokov organizujeme odborné diskusie podnikových finančníkov s ministerstvami a za účasti nezávislých ekonómov. Výrazne sa angažujeme v podpore inovácií, vedy a výskumu v podnikoch cestou využitia vlastných zdrojov firiem prostredníctvom zákona o dani z príjmov spoločností. Jedná sa o podporu investícií podnikov do preferovaných oblastí, inovácií, zelenej ekonomiky a digitalizácie. Naše aktivity vyústili v roku 2020 až do spracovania Daňového manifestu, ktorý podpísalo až 16 združení, asociácií zastupujúcich podnikateľské subjekty. Z tohto vidieť, že SAF sa v rámci svojej činnosti zameriava na širšie otázky financovania firiem ako sú len treasury témy (riadenie likvidity, riadenie cash-flow, riadenie rizík, menové, a komoditné trhy, hedging,..). Okrem toho v tomto období vnímame ako veľmi dôležité témy, financovanie zelenej ekonomiky, ESG index, digitálne meny. Závazok EU v oblasti emisií má a bude mať obrovský dopad na ekonomiku Slovenska a domnievam sa, že i na ekonomiky CEE, keďže majú nižšiu ekonomickú úroveň oproti priemeru EU vzhľadom na potrebu vyšších finančných zdrojov do investícií firiem ako ich ponúka Plán obnovy. Zelená ekonomika je nielen o financiách, ale i o zmene myslenia a politickom presadzovaní legislatívy. Tieto zmeny budú mať dopad na ekonomiku - vyššie ceny, potenciálna nezamestnanosť, zvýšená administratíva i vyššie náklady firiem (ESG index) a tiež i na do-

stupnosť zdrojov. Aj preto je potrebné viac stimulovať vlastné zdroje firiem na investovanie do týchto oblastí.

Ak sa vrátim na začiatok k vzniku asociácie a témam, ktoré rezonovali u nás a vo vyspelých ekonomikách, tak musím konštatovať, že témy ako zelená ekonomika, udržateľné financie, ESG index, digitalizácia sú témy, ktoré sú prioritné v oboch typoch ekonomik. Ak sa ale na tieto témy pozriem z hľadiska priorit podnikových finančníkov/„treasurerov“ u nás a vo vyspelých krajinách EU (ako to vnímam pri diskusiách v rámci EACT) sú tu dva legitímne pohľady na jeden problém: pohľad finančný a pohľad vecný, realizačný.

Kolegovia finančníci z firiem vo vyspelých ekonomikách (Francúzsko, Veľká Británia, Rakúsko, Belgicko,...) riešia legislatívu, ktorá vymedzuje priestor pre firmy ako Taxonómia (vymedzenie oblastí zelených investícií), štandardizácia green bondov, bezpečnosť ich emisií (investori musia mať istotu v príležitosti na zhodnotenie), ESG index (jeho oblasť, spôsob merania, KPI,...), bonifikácia úroku z bankových úverov (ECB), obsah prospektu, ktorý zverejňuje firma využívajúca zelené externé zdroje, teda legislatívu k finančnej regulácii, ktorou sa budú musieť riadiť, ak chcú dlhodobo, udržateľne prežiť. Tento pohľad je primárny aj pre investorov či už na kapitálových trhoch alebo v investičných fondoch. Rovnaký pohľad majú investori, ktorí chcú bezpečne zhodnotiť svoje voľné finančné zdroje aj u nás. Na druhej strane **podnikoví finančníci vo väčšine slovenských firiem** (s výnimkou veľkých medzinárodných firiem) fázu tvorby legislatívy finančnej regulácie „preskočia“ (nezachytil som diskusiu na túto tému v minulom roku) a začnú riešiť problém financovania zelených investícií až v procese hľadania zdrojov (vlastné zdroje, plán obnovy, bankové zdroje, green bonds, fondy). Samozrejme sa stretnú v tejto fáze i s požiadavkou na Taxonómiu, ESG index, zverejňovanie prospektu a ďalších požiadaviek, čo vo väčšine prípadov narazí na nevoľu, nakoľko si to vyžaduje výrazne vyššiu administratívu, náklady a personálne kapacity firiem. Získanie ESG indexu, auditu firiem je chápané ako administratívna bariéra podnikania. Z tohto pohľadu je pre nás veľmi dôležitá politika presadzovania udržateľných financií, zelenej ekonomiky a vôbec inovácií (aj v tejto oblasti ide hlavne o investície do inovácií), ktoré musia akcelerovať ekonomický, udržateľný rast slovenskej ekono-

miky. Preto dlhodobo voláme po daňovo-odvodovej reforme. Je paradoxom, že i krajiny s vyspelejšou ekonomikou reagujú legislatívnymi opatreniami na podporu konkurencieschopnosti ich ekonomiky. Napr. Rakúska vláda predstavila 3. októbra 2021 tzv. základné kamene eko-sociálnej daňovej reformy, ktoré majú postupne vstúpiť do platnosti od 1. januára 2022. Daňová reforma prináša nielen citelné daňové úľavy pre firmy a ich zamestnancov, ale aj ekologizáciu daňového systému zavedením spoplatňovania CO2. Daňová reforma zníži pomer daní a odvodov k 40 percentám a posilní konkurencieschopnosť rakúskej ekonomiky.

Čo sa teda od nás očakáva v ďalších rokoch činnosti, aké témy budú dominantné pre podnikových finančníkov? Podľa môjho názoru sa od nás očakáva, aby sme boli zodpovední voči sebe aj voči Slovensku, aby sme boli aktívnymi členmi európskych štruktúr.

Želal by som si najmä, aby SAF mala naďalej a ešte viac priazeň členov. Existencia SAF má zmysel len vtedy, keď dokážeme byť pre členov atraktívni robiť pre nich aktivity, ktoré majú pre nich zmysel a pomôžu im v činnosti. Taktiež by som si želal, aby sme našli viac energie a kapacít na lepšie sa zapojenie do procesu tvorby európskej legislatívy, nakoľko dnes sa väčšina legislatívnej činnosti, najmä regulácie realizuje cez EK, európsky parlament. SAF má prostredníctvom EACT a jej kancelárie v Bruseli možnosť sa podieľať jednak na tvorbe a jednak na jej implementácii do národnej legislatívy. Budeme potrebovať i nových, mladších aktívnych členov. Bolo by podľa mňa veľká škoda túto možnosť nevyužiť. K tomu by som chcel asociácii, jej vedeniu a všetkým nám zaželať veľa zdravia, porozumenia, trpezlivosti, tvorivých úspechov....veľa dobrých strategických rozhodnutí.

Andrej Révay, prezident SAF

Prečo pre investorov Slovensko už nie je zaujímavá krajina

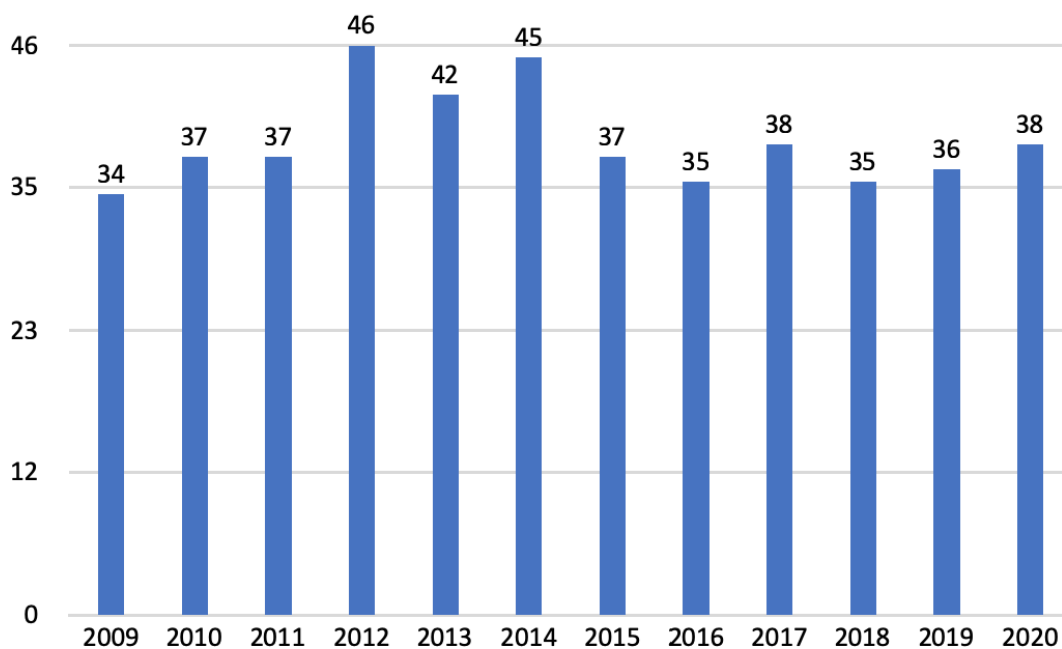
Ondrej MATEJ

Namiesto príchodu nových investorov začínajú starí odchádzať. Sme na začiatku roku 2022 a nikdy pred tým Slovensko nepotrebovalo prijať súbor opatrení a reforiem na zlepšenie podnikateľského prostredia ako je tomu teraz.

Slovak Business Agency, na základe údajov z registra Štatistického úradu SR, zaznamenal najväčší medziročný pokles v počte podnikov v rokoch 2019/2020. U malých podnikov /10-49 zamestnancov/ zaznamenal pokles o 7,6 % a u stredných podnikov /50-249 zamestnancov/ pokles 6,9 %.¹ Určite na to mala vplyv aj pandémia COVID-19, ale keď sa bližšie pozrieme na štatistiky rebríčka Superindex Podnikateľskej Aliancie Slovenska /PAS/ za roky 2009 až 2020 tak zistíme, že stagnujeme a v posledných rokoch sa pohybujeme medzi 35-38 miestom zo 100 krajín sveta!!!²

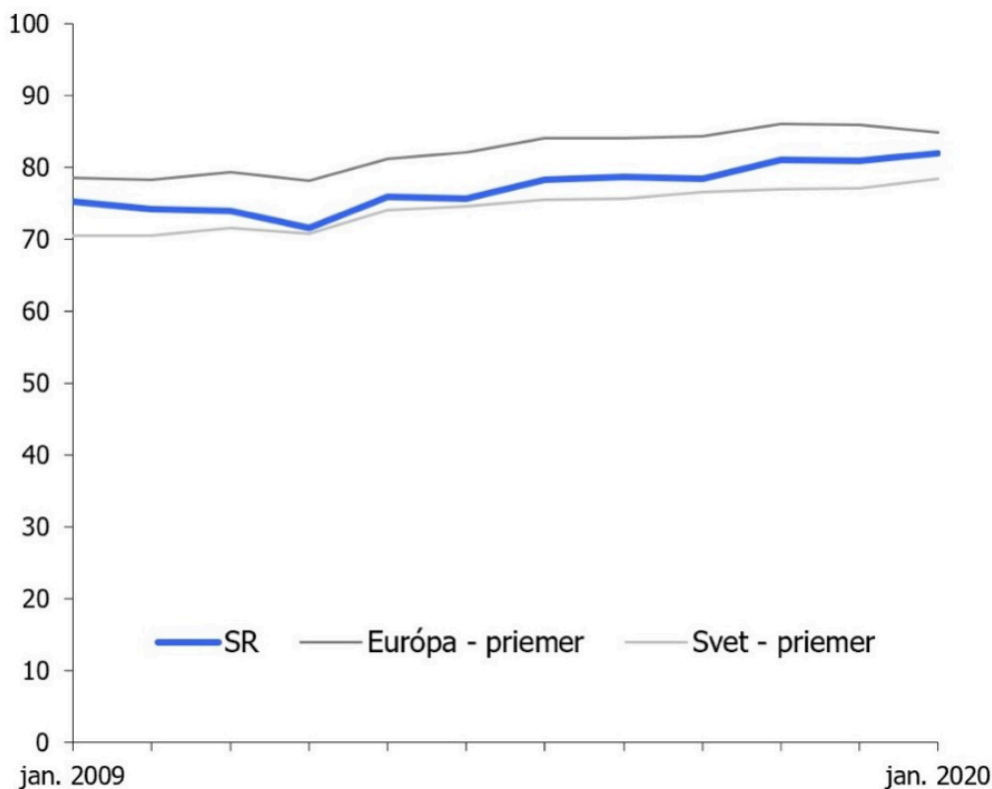
Graf 1: Superindex – Pozícia Slovenska v rebríčku

Zdroj: PAS

¹ Zdroj Štatistický úrad SR a analýza Slovak Business Agency Správa o stave malého a stredného podnikania v SR v roku 2020 - http://www.sbagency.sk/sites/default/files/sprava_o_stave_msp_2020_final.pdf
² Podnikateľská aliancia Slovenska (PAS) od roku 2010 do roku 2020 spracovávala Superindex PAS. Ide o hodnotenie kvality podnikateľského prostredia v SR, v porovnaní s krajinami sveta (100 krajín). Superindex PAS kombinuje výsledky 4 renomovaných svetových indexov - <https://www.alianciapas.sk/2019/02/26/kvalita-podnikatelskeho-prostredia-dlhodobo-stagnuje/>

Graf 2: Superindex – Celkový vývoj - porovnanie postavenia Slovenska s priemerom Európy a sveta

Pozn.: Graf ukazuje vývoj hodnoty Superindexu PAS na škále od 0 (minimum) do 100 (maximum; priemer top 5 najlepších krajín)

Zdroj: PAS

To znamená, že aj keď odpočítame vplyvy pandémie COVID-19, vidíme, že sa nám dlhodobo nepodarilo prijať reformy, ktoré by nás v konkurencieschopnosti našej ekonomiky posunuli vyššie. Práve naopak, pandémia nás vyzliekla úplne donaha a ukázala nám spätnú väzbu, ako dlhodobo ignorované nižšie popísané nezrealizované reformy spôsobili nízku odolnosť našej ekonomiky v prípade neočakávaných vplyvov.

Práve v takýchto časoch sa ukazuje, ako sú jednotlivé krajiny pripravené zvládnuť výkyvy výkonnosti ekonomiky. Bohužiaľ, sme dnes svedkami, že viacero spoločností u nás končí a presúvajú svoje aktivity do iných krajín.

Hlavné príčiny som zhrnul do štyroch základných oblastí, v ktorých dlhodobo prešlapujeme na mieste:

1. Chýbajúca kvalita stredného a vysokého školstva

Kvalitu podnikateľského prostredia tvorí politika štátu, tú tvoria politici. Ťažko môžeme od politikov očakávať prijímanie kvalitných zákonov, keď väčšina z nich nemá dostatočné a kvalitné vzdelanie.

Vysoké školstvo

Podľa ARWU – Academic Ranking of World Universities /Šanghajský rebríček - najuznávanejší pri porovnaní univerzít a vysokých škôl vo svete/ sa z krajín V4 v roku 2021 umiestnila Univerzita Komenského len v rozmedzí 801. – 900., pričom ďaleko zaostala za univerzitami z Českej republiky, Maďarska a Poľska.³

³ Porovnaj <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2021>

Tabuľka 1: Porovnanie univerzít z krajín V4 za rok 2021, Academic Ranking of World Universities

	2021
Univerzita Komenského	801.-900.
Slovenská technická univerzita v Bratislave	*
Univerzita Karlova v Praze	201.-300.
Masarykova univerzita	601.-700.
Eötvös Loránd University Budapest	601.-700.
Szegedi Tudományegyetem	601.-700.
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	401.-500.
Uniwersytet Warszawski	401.-500.

Pozn.: * neumiestnila sa v rebríčku Academic Ranking of World Universities

Zdroj: ShanghaiRanking

Oveľa viac je však zarážajúce, že v spomínanom rebríčku sa okrem Univerzity Komenského dostala len raz v roku 2018 ďalšia naša škola, a to Technická univerzita v Bratislave, pričom v susednej Českej republike je to pravidelne 5 škôl, v Maďarsku 4 a v Poľsku 3!!!

Akademická obec to zdôvodňuje predovšetkým nedostatkom financií. S týmto názorom absolútne nesúhlasím a príčiny vidím hlavne v tom, že namiesto kvality ideme po kvantite, o čom svedčí až 23 univerzít a vysokých škôl.

Ďalej je verejne známe, že naše školy dokončí skoro viac ako 90 % prijatých študentov v prvom ročníku, kým v okolitých krajinách je to percento hlboko pod 50%.

Toto sú hlavné príčiny, prečo naši najlepší študenti odchádzajú študovať do zahraničia a poväčšine sa už naspäť na Slovensko nevrátia. Má to za následok slabú ponuku pre trh práce a to všetko umocňuje prevaha humanitných a pedagogických odborov nad technickými odbormi na našich vysokých školách, čo v súčasnosti vôbec nekorešponduje s potrebami trhu práce.

Stredné školstvo

Tu sme dlhodobo svedkami zlyhávania stredných odborných škôl s technickým zameraním oproti školám tzv. športovým a gymnáziám. Pričom naša krajina je prevažne priemyselná a výsledkom je v súčasnosti nedostatok napr. rušňovodičov, strojníkov, stavbárov...

Jedným z dôvodov tejto situácie nielen v strednom, ale aj vysokom školstve je financovanie na žiaka, čo znamená znižovanie nárokov na kvalitu, otváranie tzv. ľahkých odborov ako napr.: marketing a iné.

Riešením by bola zmena financovania škôl kombináciou kapitálových výdavkov a príspevkom len za tých absolventov, ktorí sa po skončení školy uplatnia vo svojom odbore a neskončia na úrade práce, resp. vďaka rekvalifikačným kurzom /platíme 2x/ v iných odvetviach.

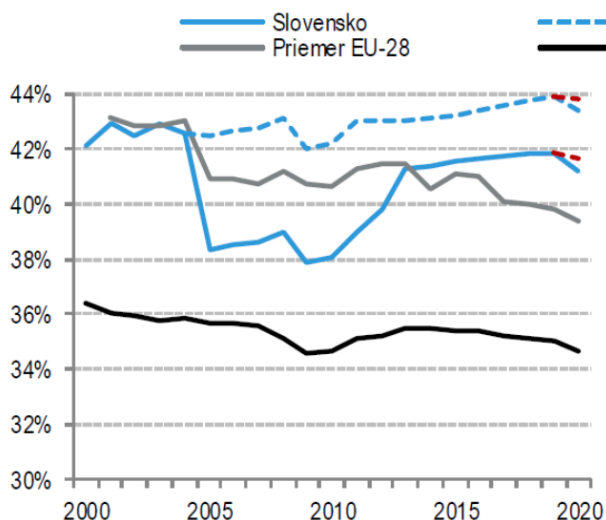
2. Chýbajúca motivačná daňovo-odvodová reforma

V súčasnosti sa po predložení „Daňovej revolúcie“ ministrom financií Igorom Matovičom diskutuje o daňovo-odvodovej reforme. Nebudem teraz hodnotiť tento návrh, ale dovoľm si poukázať najprv na stav, v ktorom sa nachádzame a navrhnúť alternatívy riešenia.

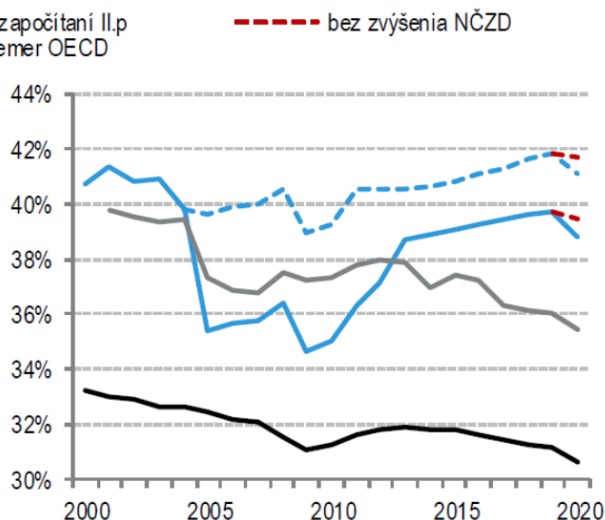
Podľa grafu 3 a grafu 4 Slovensko dlhodobo má vyššie daňovo-odvodové zaťaženie práce ako oproti priemeru krajín Európskej únie /EÚ/, tak aj oproti priemeru krajín Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj /OECD/!!! A zlá správa je, že sa toto zaťaženie zvyšuje.⁴

⁴ Pozri štatistiku OECD Tax wedge za roky 2000-2020 - <https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm#indicator-chart> a komentár Inštitútu finančnej politiky Mikloš, M. (2021). Čo ste možno ešte nepočuli o raste zdanenia miezd. Komentár 2021/15. https://www.mfsr.sk/files/archiv/33/2021_15_Fiscal_drag_final.pdf

Graf 3: Daňový klin (priemerná mzda)

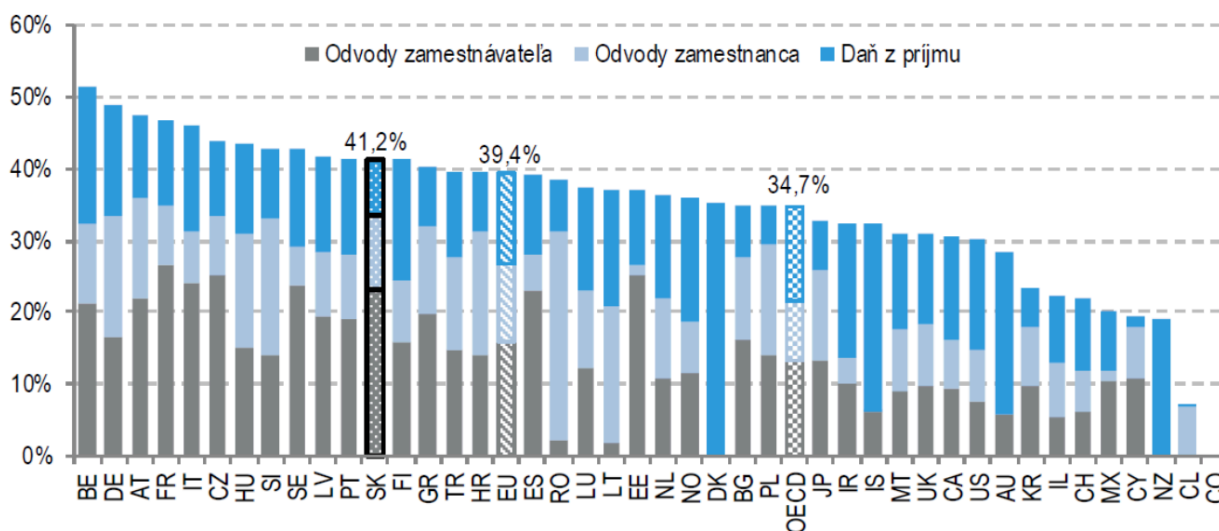
Graf 4: Daňový klin (67% priemernej mzdy)

Pozn.: dáta OECD a EK nepokladajú metodicky príspevky do II. dôchodkového piliera za odvod. Sú síce súčasťou povinných platieb, ale jedná sa o súkromné sporenie a nie financovanie verejných dôchodkov. Zdroj: OECD, EK, Inštitút finančnej politiky

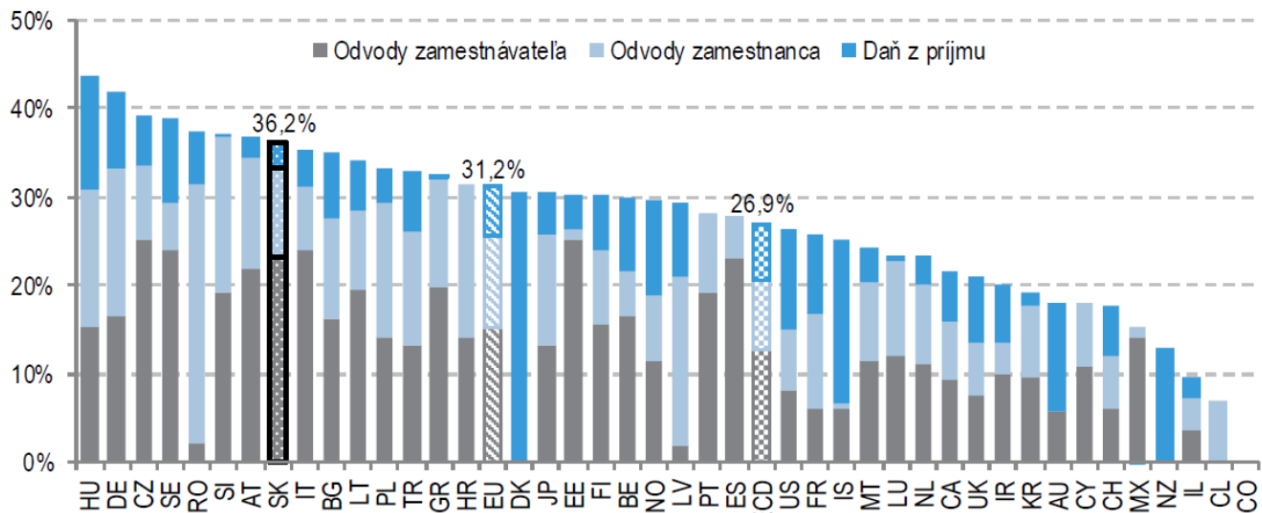
Príčinou však nie sú legislatívne zmeny ani zmena sadzieb v prípade dane z príjmov fyzických osôb /DPFO/, ale tzv. „Tiché zdaňovanie“, pri ktorom pomalšie rastú odpočítateľné položky /indexácia/ v porovnaní s rastom miezd v ekonomike. Zároveň v tomto prípade dochádza k zvyšovaniu daňovo-odvodového zaťaženia hlavne u nízkopriemerných osôb. Uvádzame pre porovnanie v graf 5 /Daňový klin, jednotlivec s priemernou mzdou/ a graf 6 /Daňový klin, jednotlivec s 50% priemernej mzdy/ ako sme na tom boli v roku 2020.

Graf 5: Daňový klin za rok 2020 (jednotlivec s priemernou mzdou)

Pozn.: dáta OECD a EK nepokladajú príspevky do II. dôchodkového piliera za odvod. Daňový klin bez vplyvu univerzálnych peňažných dávok. Zdroj: OECD, EK, Inštitút finančnej politiky

Graf 6: Daňový klin za rok 2020 pre jednotlivca s 50 % priemernej mzdy

Pozn.: dáta OECD a EK nepokladajú príspevky do II. dôchodkového piliera za odvod. Daňový klin bez vplyvu univerzálnych peňažných dávok.

Zdroj: OECD, EK, Inštitút finančnej politiky

Z týchto štatistík bohužiaľ vyplýva, že sa len tvárime ako sociálny štát a opak je pravdou. Menej zarábajúci ľudia u nás majú nižší rast čistej mzdy.

Keďže štruktúra našej ekonomiky, hlavne vďaka automobilovému, ťažkému priemyslu, chemickému priemyslu a logistickým centráam má veľký podiel práce s nízkou pridanou hodnotou, dochádza vďaka rastu daňovo-odvodového zaťaženia k strate konkurencieschopnosti našej ekonomiky. Výsledkom je zastavenie prílevu nových investícií a tvorby pracovných miest, ktorý sa v budúcich rokoch hlavne z titulu „Green deal“ a „Stratégie uhlíkovej neutrality do roku 2050 EÚ“ pretaví do odchodu investícií do krajín s nižším daňovo-odvodovým zaťažením práce!!!

Preto musíme urýchlene prijať motivačnú daňovo-odvodovú reformu. Pre dlhodobu udržateľnú konkurencieschopnosť našej ekonomiky je potrebné výrazne a rýchlo znižovať dane z práce a zvyšovať dane z majetku.

Máme dve možnosti:

a/ zmeniť indexáciu v prospech zvýšenia odpočítateľných položiek v porovnaní s rastom miezd tak, aby celkové zaťaženie práce klesalo,

b/kombináciou zmeny indexácie a zmenou sadzieb daní nielen u DPFO, ale aj u dane z príjmov právnických osôb /DPPO/, dane z pridanej hodnoty /DPH/ a spotrebných daniach.

Tu navrhujem nevymýšľať nič nové, ale vrátiť sa k už odskúšanému modelu a to k rovnej dani, ktorá bola zavedená na Slovensku v roku 2004.

Počas zavádzania tejto skutočnej daňovej reformy prebiehala diskusia, že to spôsobí výpadok na daniach a zvýši deficit štátneho rozpočtu a dlh SR.

V nasledujúcej tabuľke 2 je porovnanie výberu daní v roku 2003 /pred rovnou daňou/ a v roku 2004 /po jej zavedení/.⁵ Upriamujeme vašu pozornosť na posledný riadok, kde sú porovnané spolu DPFO, DPPO, zrážková daň a DPH.

⁵ Porovnaj Štátny záverečný účet Slovenskej republiky za rok 2004.

Tabuľka 2: Výber daní za roky 2003, 2004 (v mil. Sk)

Druh daňových príjmov	2003	2004
Dane z príjmov, ziskov a kapitál. majetku	70 094,9	60 581,4
Daň z príjmov FO /DPFO/	31 892,2	25 253,4
Daň z príjmov PO /DPPO/	29 059,7	29 653,3
Dane z príjmov vyberaná zrážkou	9 143,0	5 674,7
Domáce dane na tovary a služby	123 326,6	144 271,8
Daň z pridanej hodnoty /DPH/	83 794,7	99 575,6
Spotrebné dane	38 047,1	43 400,5
Dane z použitia tovaru a povolenia na výkon činnosti	1 426,0	1 295,7
Iné dane	58,8	0,0
SPOLU	193 421,5	204 853,2
SPOLU DPFO, DPPO, zrážková daň, DPH	153 889,6	160 157,0

Zdroj: Štátny záverečný účet Slovenskej republiky za rok 2004

Namiesto rozdávaní jednorazových rôznych kompenzácií /rekreačné poukazy, príplatky na kompenzáciu rastu cien energií, jednorazové úpravy sadzby DPH na vybrané tovary a služby/ je nevyhnutné urýchlene zaviesť opätovne rovnú daň. A to hlavne z dvoch dôvodov:

- a/ už je odskúšaná s pozitívnym dopadom na výber daní,
- b/ sekundárnym javom je zvýšená spotreba obyvateľstva a tým vyšší výber spotrebných daní a DPH /viď. tabuľku 2/.

3. Chýbajúca legislatívna stabilita

Slovensko je dlhodobo známe veľmi nízkou stabilitou prijímaných zákonov, vyhlášok a nariadení. Zároveň sa častokrát prijíma legislatíva, ktorá je nepredvídateľná, diskriminačná a častokrát zmätočná.

V tejto oblasti sme svedkami nasledovných legislatívnych problémov:

- a/ Viac ako 90% prijímaných zákonov má dopad na štátny rozpočet a podnikateľské prostredie. Sú pritom prijímané s účinnosťou počas kalendárneho roka namiesto toho, aby ich účinnosť bola vždy k 1. januáru nasledujúceho roka. Respektíve, pri zákonoch zvyšujúcich mzdové a daňové zaťaženie podnikateľov, by mala byť účinnosť posunutá až od 1. januára po uplynutí celého jedného roku od prijatia zákona.
- b/ Neustále sa cez pozmeňovacie návrhy poslancov Národnej rady Slovenskej republiky /NR SR/ tzv. nepriamou novelou zákonov menia zákony, ktoré majú dopad na podnikateľské prostredie a to bez medzirezortného pripomienkového konania /MPK/ a bez konzultácie s odbornou verejnosťou.
- c/ Mnohé zmeny zákonov hlavne z oblasti daní sa prijímajú často po sebe bez vyhodnotenia Útvaru hodnoty za peniaze /UHP/, či splnili očakávania pri ich prijímaní.

d/ Pri snahe eliminovať častokrát bežné trhové výkyvy napr. cien energií sa prijímajú nesystémové a diskriminačné opatrenia. Ako príklad je prijatie novej implementácie pásmovej tarify za prevádzku systému /TPS/.

V tomto prípade Úrad pre reguláciu sieťových odvetví /ÚRSO/ spolu s Ministerstvom hospodárstva SR /MH SR/ vydalo pokyny pre rok 2022, kde rozdeľuje odberateľov podľa miesta odberu do troch skupín. Pričom čím väčší odberateľ na jednom odbernom mieste, tým bude nižšia cena TPS na rok 2022. Takéto opatrenie je nesprávne pretože:

- Skupiny sú stanovené podľa odberu na odberné miesto a nie na odberateľa. Napríklad Železnice Slovenskej republiky /ŽSR/, ktoré na odberateľa patria medzi najväčších spotrebiteľov, ale majú veľa odberných miest /železničná infraštruktúra je po celom Slovensku/. Podľa tohto rozdelenia patria ŽSR do poslednej skupiny, kde patrí napríklad aj malá stolárska dielňa.
- De facto sa jedná o množstevnú zľavu, ktorá je diskriminačná, lebo cena elektriny sa najviac zníži niekoľkým veľkým fabrikám, ktoré mimochodom podľa počtu zamestnancov /viac ako 250/ tvoria len 0,11% všetkých podnikateľov na Slovensku.
- Zároveň samotná podstata je nelogická, lebo náklady na prenosovú sústavu sú rovnaké bez ohľadu na veľkosť odberného miesta.

Správnym riešením by bolo vyňať túto položku /TPS/ z regulovanej ceny elektriny a platiť ju samostatne zo štátneho rozpočtu vo forme dotácie priamo Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústave, a.s. /SEPS/.

4. Chýbajúca reforma štátu a samosprávy

Veľmi dôležitým prvkom pri konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia medzi jednotlivými krajinami je jednoduchosť respektíve v našom prípade zložitost' verejnej správy.

V nasledujúcej tabuľke 3 vidíme, akú máme na veľkosť našej malej krajiny zložitú verejnú správu.

Tabuľka 3: Počet úradov verejnej správy k roku 2020

ministerstvá	14
okresné úrady	72
úrady samosprávnych krajov	8
obce*	2890
Bratislava, mestské časti	17
Košice, mestské časti	22

Pozn.: * Celkový počet obcí bez mestských častí Bratislavy (17) a Košíc (22), vrátane Bratislavy a Košíc ako celku

Tu by sme mohli urobiť obrovský výpočet regulácií, opatrení, nariadení, či už zo strany štátu /ministerstvá, Okresné úrady a štátne úrady / alebo samosprávy /mestá, mestské časti a obce/, ktoré majú dopad na jednoduchosť podnikania na Slovensku, či už pri štarte, alebo aj počas podnikania.

V prípade akejkoľvek investície a predovšetkým zahraničnej investície je potrebná výstavba samotnej prevádzky /výrobné haly/ a kvalitná infraštruktúra, či už ide o cesty, vodovod, kanalizáciu, plyn, elektrinu. Vzorovým príkladom je stále platný Stavebný zákon pri územnom plánovaní a stavebnom povolení. /Pre objektívnosť uvádzam, že vláda schválila dva nové zákony, ktorými sa nahrádza viac ako 40 ročný Stavebný zákon. Avšak ešte nebol schválený v NR SR a podľa všetkých dostupných informácií môžeme očakávať, že buď nebude schválený vôbec, alebo s výraznými zmenami/.

Priemerná doba kolaudácie od zámeru až po realizáciu je na Slovensku v priemere viac ako 10 rokov.

Pre predstavu, ak chcete realizovať svoju investíciu v Bratislave alebo v Košiciach na pozemku v susedstve železnice, električky, trolejbusu a cesty I. triedy prípadne diaľnice, rýchlostnej cesty, tak pri stavebnom konaní vstupujú do povoloacieho procesu až 4 stavebné úrady - stavebný úrad mestskej časti, stavebný úrad mesta, stavebný úrad samosprávneho kraja a na koniec stavebný úrad Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky /MDV SR/.

Na margo hlavne miest a obcí treba spomenúť fakt, že vďaka tichému zvyšovaniu daňovo-odvodového zaťaženia rastie každoročne samospráve príjem z daní fyzických osôb /DPFO/, ale kvalita cestnej infraštruktúry a inžinierskych sietí sa nezlepšuje. Stále máme na Slovensku viac ako 34% obcí bez kanalizácie!

Preto je veľmi nevyhnutné uskutočniť reformu verejnej správy a to znížením počtu ministerstiev a štátnych úradov, zrušením mestských častí v Bratislave a Košiciach /minimálne aspoň znížiť ich počet/ a zlúčiť mnohé malé obce. Zároveň je na zvážení potreba okresných úradov, ktoré sa práve v tomto období pandémie COVID-19 ukázali ako zbytočné, lebo všetko koordinovali jednotlivé rezorty....

Záver

Na záver si dovoľím konštatovať, že ak budeme ďalej pokračovať spôsobom, že šikovných budeme zaťažovať a lenivých odmeňovať, tak sa budeme naďalej prepadať v konkurencieschopnosti. Výsledkom bude, že nám budú naďalej najlepší ľudia odchádzať študovať, pracovať a žiť do zahraničia a zo Slovenska sa stane skanzen chudoby a úpadku.

A prečo je to tak?

Lebo všetko je o ľuďoch. Bohužiaľ na Slovensku dominujú obyčajní ľudia, prevažne bez adekvátneho vzdelania, ktorých život je postavený na závidi a nechote spolupracovať.

Sme jednoducho „Jánošíkov národ“.

*Autorom článku je Ing. Ondrej Matej
Konateľ spoločnosti EPLFINANCE Prešov s.r.o a riaditeľ IDH n.o*

Sociálny (etický) audit podniku – vybrané požiadavky SMETA v kontexte Zákonníka práce

Miroslava KNAPKOVÁ, Michal RUCKSCHLOSS

Podnikáním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku, alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Výsledok podnikania sa považuje za výsledok snaženia jednotlivcov i skupín a v mnohých prípadoch sa ním vyjadruje všeobecná úspešnosť. Podnikanie v tomto zmysle vytvára konkurenčné prostredie, v ktorom sú podnikateľské úspechy kľúčové pre podnikateľov, ako aj pre ich manažérov, pretože majú priamy význam pre nadväzný spoločenský status. Súčasťou podnikateľského prostredia a samotného podnikania je aj súčasná úroveň rozvoja technológií, nástrojov riadenia a manažérskych systémov. Rýchly rozvoj podporuje podnikateľské prostredie, avšak prináša so sebou aj množstvo nadväzujúcich problémov. Napriek rýchlemu rozvoju technológií je stále základným nástrojom realizácie podnikania človek – zamestnanec. Práve rýchlosťou rozvoja technológií, prenosu informácií a snahou uspieť v podnikaní vzniká rizikové prostredie vo vzťahu k zamestnancom.

Ochrana práv zamestnancov v globálnom prostredí

Na úspešnosť podnikania tak má vplyv aj kultúra (Harris, 2004; Amaechi, 2021) a spoločnosť (Szócs a Schlegelmilch, 2020), ktoré sa napriek rýchlemu napredovaniu líšia naprieč medzinárodným prostredím. Globalizácia, ktorá sa stala súčasťou podnikateľského prostredia a dopomohla rýchlemu rozvoju podnikania, zároveň spôsobuje problémy pri chápaní rozdielov a odlišností jednotlivých kultúr (Thompson, 2001). Toto následne spôsobuje problémy vo vzťahu k pracovnej sile. Najmä globálne spoločnosti, ktoré majú svoje podnikanie resp. svojich dodávateľov na rôznych miestach vo svete, majú potrebu riešiť tieto problémy v súvislosti s pracovnou silou.

Zamestnanec sa v tomto globálnom prostredí stáva na jednej strane nástrojom na realizáciu podnikania, na druhej strane však v rámci globalizácie stráca určitú mieru svojej identity vzhľadom na zameranie podnikateľov na výsledky. Podnikatelia tak musia hľadať spôsoby, ako určiť a uplatniť minimálne pravidlá pre udržanie zamerania na zamestnancov a ich potreby a práva.

Základné práva človeka, a v tomto zmysle zároveň zamestnanca, upravuje oblasť základných ľudských práv a slobôd (Svák, 2006; Barancová, 2013). Listina základných práv a slobôd je deklarácia ľudských práv, ktorá vychádza z medzinárodných dokumentov a dohôd a do našej legislatívy sa dostala ako ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Listina základných práv a slobôd tvorí taktiež neoddeliteľnú súčasť Ústavy Slovenskej Republiky. Napriek celosvetovo rozsiahlej úprave ľudských práv a slobôd sa tieto v jednotlivých častiach sveta uplatňujú v rôznom rozsahu (Brems, 2001; Balakrishnan a Heintz, 2019). Práve pre rozdielnu mieru uplatnenia týchto pravidiel v rámci celého sveta, hľadajú najmä nadnárodné spoločnosti metódy, ako presadiť a zabezpečiť ich dodržiavanie v rámci svojho dodávateľsko-odberateľského reťazca.

Z praxe poznáme veľa prípadov, kedy práve porušovanie resp. nedodržiavanie práv a slobôd zamestnancov spôsobilo poškodenie mena nadnárodných spoločností. Tieto prípady viedli k určeniu hraníc, ktoré nie

je možné prekračovať a nie je možné na úkor nich dosahovať ekonomické výsledky ako prioritu podnikania. Vznikla tak myšlienka a snaha stanoviť základné požiadavky, ktoré budú organizácie v rámci dodávateľsko-odberateľských vzťahov vzájomne vyžadovať, aby zaistili prevenciu pred prípadmi poškodzovania mena a zároveň, aby mohli spoločnosti prispieť k zlepšeniu podmienok pracovníkov. Vznikli tak rôzne schémy tzv. sociálnych alebo etických auditov, prostredníctvom ktorých majú byť tieto pravidlá zabezpečené. Postupom času tak vzniklo mnoho samostatných zákazníckych auditov zameraných na sociálnu resp. etickú oblasť.

Skupinový systém sociálnych (etických) auditov SEDEX

V súčasnej praxi sa uplatňujú tzv. zákaznícke a skupinové schémy sociálnych/etických auditov. Veľké spoločnosti a reťazce vypracovali vlastné metodiky a schémy pre výkon sociálno-etických auditov u svojich dodávateľov a začali striktné vyžadovať plnenie vlastných kódexov správania, ktoré vypracovali ako súčasť vlastnej schémy. Rovnako vznikli i tzv. skupinové schémy, ktoré združujú rôzne spoločnosti, ktoré sa združujú za účelom vytvorenia spoločnej schémy sociálno-etického auditu, vytvorenie spoločných požiadaviek a kódexu správania.

Jeden z najrozšírenejších skupinových systémov, ktorý je známy pod názvom SEDEX (The Supplier Ethical Data Exchange), bol založený v roku 2001. SEDEX je globálna nezisková členská organizácia a je jedna z najväčších spolupracujúcich platforiem pre zdieľanie informácií o zodpovednom získavaní zdrojov v rámci dodávateľského reťazca. Združuje viac ako 50 tisíc členov z viac ako 150 krajín sveta. Desiatitisíce spoločností využívajú SEDEX na riadenie svojho vplyvu na práva zamestnancov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, životné prostredie a obchodnú etiku. SEDEX nevykonáva audity a necertifikuje, ale tvorí nezávislý rámec pre zodpovedné podnikanie a jeho rozvoj na globálnej úrovni.

Podnikanie v globalizovanej ekonomike tvorí komplexné podnikanie, ktoré so sebou prináša veľa príležitostí pre vytvorenie nových partnerstiev a otvára nové príležitosti na nových trhoch, čo so sebou prináša nové výzvy v súvislosti s vlastnou zodpovednosťou. Otázky, ktoré v tejto súvislosti vznikajú, sa týkajú predovšetkým snahy zistiť, či sa dodávateľsko-odberateľský reťazec správa férovovo k svojej pracovnej sile, či je im jasný vplyv novej legislatívy na vlastné podnikanie, ako aj či dokáže eliminovať riziká rýchlo sa meniaceho a prepojeného podnikateľského prostredia.

V dôsledku nejednotnej právnej úpravy práv zamestnancov v rámci globálnych dodávateľsko-odberateľských reťazcov SEDEX vytvoril tzv. SEDEX ADVANCE, čo je online nástroj na riadenie a zdieľanie dát v rámci zodpovedného podnikania. Tento nástroj funguje viac ako 10 rokov a prostredníctvom neho vytvorenej databázy sociálne a eticky zodpovedných podnikov vytvára priestor pre organizácie využívať tento univerzálny nástroj pre riadenie problematiky práv zamestnancov. Organizácie sa môžu zapojiť do platformy ako A člen, AB člen alebo B člen. A člen je vedený ako kupujúci, AB člen ako kupujúci/dodávateľ a ako B člen ako dodávateľ. Členovia A a AB v tejto platforme vystupujú ako členovia, ktorí požadujú dodržiavanie štandardov a vyžadujú audit pre potvrdenie plnenia podmienok, pričom členovia AB a B sú v tejto platforme tí, ktorí musia pravidlá dodržiavať, a u ktorých prebieha preverovanie dodržiavania pravidiel. Jednotliví členovia tak môžu vzájomne zdieľať dáta v platforme SEDEX a v nástroji SEDEX ADVANCE. Do tejto databázy je možné vložiť aj výsledky mnohých iných schém sociálnych auditov, ako sú BSCI (Business Social Compliance Initiative), WRAP (Worldwide Responsible Accredited Production), SA8000 (Social Accountability Audit) a ICTI (International Council of Toy Industries), avšak SEDEX poskytuje univerzálnu formu, ktorú môžu používať všetky organizácie.

Členovia B svojim členstvom získavajú prístup k Platforme etických dát, Analýzam dát dodávateľských reťazcov, SMETA auditu, SEDEX online vzdelávacím aktivitám, Samohodnotiacemu dotazníku, Návodom pre dodávateľa, Vzdelávaniu dodávateľov a adresáru spoločností, ktoré sú tiež členmi.

SMETA – metodika pre vykonávanie sociálnych (etických) auditov

SEDEX má spracovanú a používa vlastnú metodiku pre vykonávanie tzv. sociálno-etických auditov pod názvom SMETA (Sedex Members Ethical Trade Audit). SMETA je jeden z najrozšírenejších a najviac používaných postupov pre sociálne audity na celom svete. Poskytuje globálne známu cestu pre posudzovanie zodpovedné-

ho dodávateľského reťazca, ktorá zahŕňa pracovné práva, zdravie a bezpečnosť, životné prostredie a obchodnú etiku. SMETA je vytvorená fórom SSF (Sedex Stakeholder Forum), ktoré vytvorilo metodiku auditu a ďalej ju rozvíja prostredníctvom ďalších súvisiacich nástrojov. Toto fórum tvoria pracovné skupiny pozostávajúce z medzinárodných značiek a predajcov, neziskových organizácií, priemyselných expertov a asociácií, ako aj monitorovacích spoločností, ktoré sú výrazne zapojené do auditovania etického podnikania. Okrem uvedených členov sa môžu k fóru pripojiť i audítorské organizácie alebo samostatní audítori. Audítori vykonávajúci audity musia byť schválení pre výkon SMETA auditov všeobecne, alebo ako súčasť schválenia konkrétnym členom.

V súčasnosti sa pre posudzovanie etických pravidiel používa SMETA 6.1, ktorá bola vydaná v máji 2019. Súčasťou SMETA 6.1 je niekoľko metodík, návodov a nástrojov, ktoré audítorské organizácie a audítori využívajú na posudzovanie požiadaviek zodpovedného podnikania. Najdôležitejšie dokumenty, ktoré tvoria tento balíček, sú:

- a) SMETA 6.1 Report ako správa z auditu,
- b) SMETA 6.1 CAPR ako správa o zistených nedostatkoch a pozitívnych zisteniach,
- c) SMETA Best Practice Guidance ako návod pre vykonanie pravidiel auditu SMETA,
- d) Measurement Criteria ako samotné požiadavky v jednotlivých oblastiach.

SMETA využíva ETI základný kódex (Ethical Trading Initiative Base Code) ako základ požiadaviek, ktoré majú byť uplatnené u monitorovaných spoločností spolu s lokálnou legislatívou, čo spolu tvorí základ pre posudzovanie. SMETA tiež zohľadňuje iné kódexy a konvencie Medzinárodnej organizácie práce (ďalej v texte aj ILO). Podľa Best Practice Guidance rozlišujeme dve základné formy SMETA auditu, a to 2 pilierový a 4 pilierový audit. Dvoj-pilierový audit zahŕňa pracovné štandardy, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a dodatočné prvky: univerzálne práva, manažérsky systém, nárok na prácu, subdodávky a domácu prácu, ako aj skrátenú formu preverenia životného prostredia. Štvor-pilierová verzia je doplnená o rozšírené posúdenie životného prostredia a etické podnikanie. Okrem iného tiež systém rozlišuje prvotný a opakovaný audit, ako aj tzv. Follow-up audit pre sledovanie odstraňovania prípadných nedostatkov.

SMETA 4 pilierový audit obsahuje nasledovné časti a kapitoly, ktoré reflektujú požiadavky ETI Base Code:

- 0A Universal Rights Covering UNGP (všeobecné práva pokrývajúce Usmerňujúce zásady OSN o podnikaní a ľudských právach),
- 0B Management systems and code implementation (manažérske systémy a implementácia kódexu),
  1. Freely chosen employment (slobodný výber zamestnania),
  2. Freedom of Association (sloboda združovania),
  3. Safety and Hygienic Conditions (podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia),
  4. Child labour (detská práca),
  5. Living Wages and Benefits (mzdy a benefity),
  6. Working Hours (pracovný čas),
  7. Discrimination (diskriminácia),
  8. Regular Employment (pravidelné zamestnávanie),
- 8A Sub-Contracting and Homeworking (subdodávky a domáca práca),
- 9. Harsh or Inhumane Treatment (harašment alebo nehumánne zaobchádzanie),
- 10A Entitlement to Work (nárok na prácu),
- 10B Environment 4 pillar (prostredie),
- 10C Business Ethics (etika podnikania).

V nasledujúcej časti článku sa zameriame na jednu oblasť 4 pilierového auditu, a to pracovný čas. Dôvodom výberu tejto oblasti je skutočnosť, že práve v oblasti vymedzenia pracovného času a jeho komponentov (maximálny týždenný pracovný čas, práca nadčas) nachádzame viaceré rozpory medzi požiadavkami SMETA a slovenskou legislatívou.

Pracovný čas podľa požiadaviek SMETA a Zákonníka práce

Pri sociálnom audite je nutné preveriť plnenie požiadaviek SMETA a ETI Base Code, ILO konvencií a lokálnej legislatívy. Požiadavka ETI Base Code v bode 6 hovorí o pracovnom čase, pričom stanovuje tieto základné požiadavky, ktoré musia podniky v rámci sociálneho (etického) auditu splniť:

6. Pracovný čas nie je nadmerný
- 6.1 Pracovná doba je v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a referenčnými priemyselnými štandardami, podľa toho, ktorá hodnota poskytuje väčšiu ochranu
- 6.2 V každom prípade sa pracovníci nesmú pravidelne zamestnávať na viac ako 48 hodín týždenne a musia mať najmenej jeden deň voľna na každých 7 dní v priemere. Nadčasy musia byť dobrovoľné, nepresahujú 12 hodín týždenne, nie sú požadované pravidelne a vždy sú finančne kompenzované zvýšenou sadzbou.

1. Maximálny týždenný pracovný čas

Maximálny týždenný pracovný čas je jednou z primárnych oblastí záujmu Medzinárodnej organizácie práce (ILO). Do dnešných dní prijala ILO tri dohovory upravujúce maximálny týždenný pracovný čas, a to Dohovor č. 1 z roku 1919, Dohovor č. 30 z roku 1930 a Dohovor č. 47 z roku 1935. Z nich Slovenská republika ratifikovala v roku 1993 Dohovor č. 1 (Convention no. 1; Ensuring decent working time for the future, 2018). Dohovor č. 1 bol prijatý v roku 1919 (Hours of Work (Industry) Convention) a v článku 2 vymedzuje, že pracovný čas osôb zamestnaných v akomkoľvek verejnom alebo súkromnom priemyselnom podniku alebo v akomkoľvek jeho odvetví, okrem podniku, v ktorom sú zamestnaní len členovia tej istej rodiny, nesmie presiahnuť osem hodín denne a štyridsaťosem hodín týždenne. Limit pracovného času podľa článku 2 možno prekročiť v prípade skutočnej alebo hroziacej nehody, alebo v prípade naliehavých prác, ktoré treba vykonať na strojoch alebo zariadeniach, alebo v prípade „vyššej moci“, ale len do takej miery, aby sa zabránilo vážnemu narušeniu bežného chodu podniku. V tých prevádzkach, v ktorých sa vzhľadom na povahu výrobného procesu musí práca vykonávať nepretržite v niekoľkých zmenách, nesmie pracovný čas v priemere presiahnuť 56 hodín za týždeň.

V zmysle takto vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času je možné prostredníctvom pracovnej zmluvy so zamestnancom dohodnúť maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín. Slovenský zákonník práce je v tomto smere striktnější, a vo svojej tretej časti (Pracovný čas a doba odpočinku) v § 85 Pracovný čas v bode (5) stanovuje, že pracovný čas zamestnanca je najviac 40 hodín týždenne. Takto stanovený maximálny týždenný pracovný čas sa vzťahuje na zamestnancov pracujúcich v jednej zmene, a predstavuje maximálny týždenný rozsah pracovného času, ktorý je možný dohodnúť medzi zamestnancom a zamestnávateľom v pracovnej zmluve. Zamestnanec, ktorý má pracovný čas rozvrhnutý tak, že pravidelne vykonáva prácu striedavo v oboch zmenách v dvojzmennej prevádzke, má pracovný čas najviac 38 a 3/4 hodiny týždenne a vo všetkých zmenách v trojzmennej prevádzke alebo v nepretržitej prevádzke má pracovný čas najviac 37 a 1/2 hodiny týždenne (teda výrazne striktnější úprava, ako v prípade Dohovoru č. 1 ILO). V oblasti maximálneho týždenného pracovného času je tak slovenská úprava prísnejšia, ako sú požiadavky podľa SMETA metodiky a podniky, ktoré vyžadujú sociálny (etický) audit by ju mali splniť.

2. Práca nadčas

Práca nadčas v zmysle ILO riešená predovšetkým v súvislosti s odmeňovaním za prácu. V zmysle Odporúčania ILO č. 116 z roku 1962 (Reduction of Hours and Work Recommendation, 1962), práca nadčas sa vzťahuje na všetky odpracované hodiny nad rámec bežného pracovného času, pokiaľ nie sú zohľadnené pri stanovovaní odmeny/mzdy za vykonanú prácu. Jednotlivé dohovory ILO však maximálny prípustný rozsah práce nadčas nestanovuje. Pre potreby splnenia podmienok v rámci sociálneho (etického) auditu podľa metodiky SMETA sú tak nadčasy regulované priamo v ETI Base Code. V zmysle ETI Base Code, práca nadčas nemôže presiahnuť 12 hodín týždenne. V súčte s maximálnym týždenným pracovným časom podľa ILO Dohovoru č. 1, tak maximálny počet hodín, ktoré môže zamestnanec za týždeň odpracovať vrátane nadčasov, predstavuje 60 hodín. To je výrazne nad rámec rozsahu stanoveného slovenským Zákonníkom práce.

V zmysle § 85 ods. 9 Zákonníka práce, priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín (zjednodušene povedané, práca nadčas v priemere nemôže presiahnuť 8 hodín týždenne pri maximálnom pracovnom čase 40 hodín týždenne), pričom zamestnanec môže v kalendárnom roku vykonať prácu nadčas najviac v rozsahu 400 hodín (§ 97 ods. 10 ZP). Práca nadčas v zmysle Zákonníka práce môže byť nariadená (podľa § 97 ods. 7 ZP, v kalendárnom roku možno nariadiť zamestnancovi prácu nadčas v rozsahu najviac 150 hodín) a dohodnutá, resp. dobrovoľná (zostávajúca časť celkovej prípustnej ročnej práce nadčas, t.j. 250 hodín ročne). V tejto oblasti sú ustanovenia Zákonníka práce v rozpore s požiadavkami ETI Base Code, v zmysle ktorých práca nadčas môže byť iba dobrovoľná. Práve táto požiadavka predstavuje pri sociálnych (etických) auditoch podľa metodiky SMETA významný problém. Slovenské podniky, ktoré sa rozhodnú pre sociálny (etický) audit (resp. od ktorých obchodní partneri takýto audit vyžadujú), tak musia pri práci nadčas postupovať:

- a) V súlade so zákonníkom práce v zmysle maximálnej prípustnej ročnej výmery práce nadčas, t.j. 400 hodín ročne,
- b) V súlade s požiadavkou ETI Base Code v zmysle dobrovoľnosti práce nadčas, t.j. celý rozsah práce nadčas musí byť zamestnancov vykonávaný dobrovoľne a zamestnávateľ nemôže zamestnancovi prácu nadčas nariadiť.

Záver

V prípade, že má podnik záujem o posúdenie etických pravidiel podľa postupov SMETA 6.1, musí dodržať slovenskú právnu úpravu a zároveň dohovory ILO a požiadavky ETI Base Code. V prípade, že ILO a Zákonník práce upravujú niektoré oblasti odlišne, je v podniku potrebné prijať a implementovať prísnejšiu reguláciu. V príspevku sme sa zamerali len na jenu oblasť, ktorá je posudzovaná v rámci sociálnych (etických) auditov podľa pravidiel SMETA, a to pracovný čas. Poukázali sme na to, že Dohovor ILO č. 1 upravuje maximálny týždenný pracovný čas veľkorysejšie ako slovenský Zákonník práce. V tejto oblasti musí podnik postupovať podľa Zákonníka práce (prísnejšia úprava) a maximálny týždenný pracovný čas nemôže presiahnuť 40 hodín. Rozsah práce nadčas je upravený v požiadavke ETI Base Code a to tak, že nemôže presiahnuť 12 hodín týždenne (spolu s týždenným pracovným časom 48 hodín tak zamestnanec nemôže odpracovať týždenne v priemere viac ako 60 hodín). Aj táto požiadavka je veľkorysejšia, ako slovenská právna úprava (nadčasy v priemere 8 hodín týždenne), a tak podniky podstupujúce sociálny (etický) audit musia dodržať slovenskú právnu úpravu. Naopak, úprava samotného využitia práce nadčas je v ETI Base Code vymedzená prísnejšia, ako v Zákonníku práce. Preto podniky musia dodržať požiadavku striktno dobrovoľnej práce nadčas (bez možnosti prácu nadčas zamestnancom nariadiť).

Použitá literatúra

1. AMAECHI, E. 2021. Understanding Culture and Success in Global Business: Developing Cultural and Innovative Intrapreneurs in Small Businesses. In *Culture in Global Businesses* (pp. 205-224). Palgrave Macmillan, Cham.
2. BALAKRISHNAN, R., & HEINTZ, J. 2019. Human Rights in an Unequal World: Structural Inequalities and the Imperative for Global Cooperation. *Humanity: An International Journal of Human Rights, Humanitarianism, and Development*, 10(3), 395-403.
3. BARANCOVÁ, H. a kol. 2013. Základné práva a slobody v pracovnom práve. Aleš Čeněk, 2013, 378 s. ISBN 9788073804220
4. BREMS, E. 2001. Human rights: Universality and diversity (Vol. 66). Martinus Nijhoff Publishers. Harris, P. R. (2004). Success in the European Union depends upon culture and business. *European Business Review*.
5. SVÁK, J. 2006. Ochrana ľudských práv. Vydavateľstvo: Poradca podnikateľa, 2006. 1116 s. ISBN 8088931517.
6. SZŐCS, I., & SCHLEGELMILCH, B. B. 2020. Business Success Revisited: What Constitutes Business Success?. In *Rethinking Business Responsibility in a Global Context* (pp. 33-44). Springer, Cham.

7. THOMPSON, H. 2001. Culture and economic development: modernisation to globalisation. Theory & Science, 2(2).
8. Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
9. Dohovor ILO č. 1. Hours of Work (Industry) Convention, 1919 (No. 1)
10. Dohovor ILO č. 30. Hours of Work (Commerce and Offices) Convention, 1930 (No. 30)
11. Dohovor ILO č. 47. Forty-Hour Week Convention, 1935 (No. 47)
12. ETI Base Code. <https://www.ethicaltrade.org/eti-base-code>
13. SEDEX. <https://www.sedex.com/our-services/smeta-audit/>

*Autormi článku sú Ing. Mgr. Miroslava Knapková, PhD.,
Katedra ekonómie, Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
a Ing. Michal Ruckschloss, PhD., audítor v oblasti sociálnych a etických auditov*

Superodpočet výdavkov na investície: má reálne využitie v praxi?

Filip KASNÁR

Priemyselné výrobné spoločnosti na Slovensku už dlho volajú po podpore štvrtej priemyselnej revolúcie, inak nazývanej aj ako Industry 4.0. Napriek neustálej snahe o jej podporu aj skrz dotačné programy zamerané na obstarávanie dlhodobého hmotného majetku, firmy stále nie sú spokojné s jeho podporou a dlhodobo kritizujú prístup vlády Slovenskej republiky k tomuto problému. Existuje množstvo krajín v rámci Európskej únie, ktoré majú koncept podpory Industry 4.0 rozvinutý a využívaný v praxi. Napriek tomu, takáto podpora je na Slovensku stále málo rozvinutá.

Koncom októbra bola v parlamente schválená novela daňového poriadku, spolu aj s úpravami v rámci zákona o dani z príjmov. Okrem iných, sa v rámci týchto úprav zmenila výška uplatniteľného odpočtu výdavkov na výskum a vývoj (§ 30c) a zaviedol nový inštitút tzv. superodpočtu výdavkov na investície (§ 30e). Práve tento nový superodpočet by mal podľa navrhovateľov podporovať spoločnosti, ktoré budú investovať do majetku vyššej pridanej hodnoty, ktorá sa dá kategorizovať ako Industry 4.0. O tom, nakoľko táto podpora môže motivovať a aké má možnosti využitia v praxi, hovorí práve tento článok.

Základný koncept superodpočtu výdavkov na investície

Podľa novely zákona daňového poriadku, v rámci ktorého sa novelizoval aj zákon o dani z príjmov, si spoločnosti podľa § 30e budú môcť uplatniť dodatočnú odpočítateľnú položku na zníženie základu dane v rámci dane z príjmu. Táto odpočítateľná položka bude vypočítaná ako stanovené percento z výšky odpisu z investície, ktorá spĺňa znaky ktoré sú definované nasledovne:

investícia do výrobného systému a logistického systému skladajúceho sa zo zariadení, strojov, prídavných zariadení, automatizačnej techniky a komunikačnej techniky, vrátane počítačového programu (softvér) pre riadenie výrobného procesu a logistického procesu, spôsobilého v reálnom čase vymieňať, spracovávať a archivovať digitalizované údaje s cieľom poskytnúť informácie na identifikáciu a optimalizáciu výrobného procesu a logistického procesu, pričom ide o investíciu do

- a) hmotného majetku uvedeného v prílohe č. 3, vrátane technického zhodnotenia vykonaného na tomto majetku v zdaňovacom období jeho zaradenia do užívania alebo do obchodného majetku, nadobudnutého kúpou alebo vytvoreného vlastnou činnosťou, ktorý nebol pred jeho obstaraním odpisovaný,*
- b) iného majetku podľa § 22 ods. 6 písm. e), ak ide o technické zhodnotenie hmotného majetku uvedeného v prílohe č. 3,*
- c) počítačového programu (softvér) obstaraného kúpou alebo vytvoreného vlastnou činnosťou, ktorý nebol pred jeho obstaraním odpisovaný, vrátane technického zhodnotenia vykonaného na tomto majetku.*

Príloha číslo 3 k § 30e je uvedená v rámci zákona o dani z príjmov. Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že rozsah kategórie majetku je naozaj rozsiahly a v podstate popis charakteru investície smeruje k tomu, že by sa malo jednať o investíciu do majetku kategórie Industry 4.0.

Výška percenta, ktoré je uplatniteľné v rámci odpočtu, je závislá od viacerých faktorov:

- a) preinvestovaná priemerná hodnota investícií – priemerná hodnota investícií sa počíta ako aritmetický priemer výdavkov vynaložených na obstaranie majetku (hmotného, softvéru, technického zhodnotenia

a pod.) za obdobie rokov 2019, 2020 a 2021. V závislosti od plánovanej výšky preinvestovania vzhľadom na priemernú hodnotu investícií je výška uplatniteľného percenta odpisov delená na dve kategórie – od sedemnásobku po štrnásťnásobok a nad štrnásťnásobok

b) celková hodnota plánovanej výšky preinvestovanej priemernej hodnoty investícií – tá je rozdelená do troch skupín, pričom minimálna výška investície je 1 milión €.

Jednotlivé výšky percent sú definované v tabuľke.

Kľúčom k uplatneniu tohto odpočtu je vypracovanie investičného plánu. V ňom musí daňovník vymedziť nasledovné atribúty:

- celkovú hodnotu plánovanej investície
- časové vymedzenie obdobia plánovanej investície
- predpokladaný harmonogram realizácie investície
- výpočet priemernej hodnoty investícií
- plánovanú výšku preinvestovania priemernej hodnoty investícií v peňažnom a percentuálnom vyjadrení
- stručný technický popis prepojenia obstarávanej investície s digitalizáciou a automatizáciou výrobných procesov a logistických procesov

Obdobie, počas ktorého musí daňovník vymedziť svoj investičný plán je stanovené na zdaňovacie obdobia, pričom musí začať najskôr 1.1.2022 a skončiť najneskôr 31.12.2025. Obdobie investičného plánu musí trvať štyri po sebe nasledujúce zdaňovacie obdobia a daňovník môže mať iba jeden investičný plán.

Superodpočet nemôžu využiť daňovníci, ktorí začali podnikáť 1.1.2019 a neskôr. Zároveň sa nemôže využiť pre výpočet superodpočtu majetok, ktorého odpis sa úplne alebo čiastočne zahŕňa v rámci superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj, alebo na tento majetok bola poskytnutá úplná alebo čiastočná podpora z verejných financií, okrem návratných foriem pomoci.

Daňovník si nebude môcť nespotrebovanú výšku vypočítaného nároku na odpočet prenášať.

Navyše, ak počas doby investičného plánu nezaradí do užívania alebo do majetku investíciu najmenej vo výške plánovanej výšky, uvedenej v investičnom pláne, stráca nárok na odpočet a za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré si tento odpočet uplatňoval, musí podať dodatočné daňové priznanie a daň doplatiť.

Zákon hovorí aj o dodatočnom doplatení dane v prípade zrušenia spoločnosti s alebo bez likvidácie, vyhlásenia konkurzu, reštrukturalizácie, predaja podniku alebo jeho časti, prípadne pri nepeňažnom vklade podniku alebo jeho časti, predaja majetku v dôsledku škody pred uplynutím doby odpisovania, vykázania kratšieho zdaňovacieho obdobia ako je 12 mesiacov a pri skončení podnikania, s výnimkou prípadu úmrtia daňovníka.

Praktické dopady k motivácii spoločností investovať do Industry 4.0 na základe superodpočtu

Ak berieme v úvahu súčasnú výšku sadzby dane z príjmu právnických osôb, daňová úspora predstavuje rozmedzie na úrovni 3,15% (pri 15% výške odpočtu) až 11,55% (pri 55% výške odpočtu) z výšky daňových odpisov a teda aj z hodnoty celkovej investície (neplatí v prípade, že doba odpisovania investície je viac ako 10 rokov, keďže 10 rokov je maximálna dĺžka obdobia uplatniteľnosti superodpočtu). Táto daňová úspora je ale podmienená splnením podmienky investovania minimálne sedemnásobku hodnoty do majetku v priebehu nasledovných 4 rokov (a navyše presne stanoveného obdobia, priamo v zákone) oproti priemernej hodnote, ktorá bola podnikom investovaná za posledné 3 roky.

Motivácia pre podniky, ktoré už investovali do Industry 4.0 alebo do iného technologického vybavenia za posledné 3 roky sú preto v nevýhode, pretože táto podpora pre nich aktuálna nie je, a zároveň nutnosť investovania minimálne sedemnásobku už relatívne vysokých investičných nákladov za posledné 3 roky môže byť nedosiahnuteľná.

Nové spoločnosti, ktoré majú menej ako 3 roky, na tento superodpočet nárok nemajú, takže zákonodarca pravdepodobne necielil tento zákon ako motiváciu pre potenciálne nové výrobné podniky alebo logistické centrá.

Spoločnosti, ktoré by uvažovali nad uplatnením tohto superodpočtu, by zároveň mali mať nasledovné istoty, resp. považovať tieto faktory za kalkulované riziká:

- za obdobie 4 najbližších zdaňovacích období dosiahnem požadovanú výšku investície, aby som sa nevystavil riziku nutnosti doplatiť oslobodenú daň z príjmu až 4 roky dozadu.
- viem, že budem mať v každom roku dostatočný základ dane, aby som si vedel plne uplatniť tento benefit, keďže v prípade nedostatočnej výšky základu dane, strácam nárok na nespotrebovanú výšku vykázaného superodpočtu.

Praktickosť uplatnenia tohto superodpočtu bude závisieť aj od dátumu vydania a celkového rozsahu metodického pokynu alebo iného dokumentu vo forme usmernenia, ktorý by mala vydať Finančná správa SR. Investičný plán, ako aj niektoré časti zákona obsahujú náležitosti, ktoré nemusia byť úplne zrejmé záujemcovi o uplatnenie tohto superodpočtu. Bude preto záležať, ako skoro Finančná správa SR vydá metodický pokyn alebo iné usmernenie, a nakoľko bude rozsiahle, aby si daňovníci mohli včas a správne nastaviť všetky procesy pre správne uplatnenie superodpočtu.

Príklady podpory zavádzania Industry 4.0 v iných krajinách

Viacere krajiny sveta vytvorili podporu pre spoločnosti, ktoré chcú investovať do Industry 4.0, medzi inými aj Thajsko¹, Malajzia² alebo Taliansko³. Tieto krajiny uviedli takúto podporu už spolu aj s inými podporami ako je patent box, superodpočet výdavkov na výskum a vývoj a iné.

Veľmi podobná schéma superodpočtu na investície bola zavedená práve v Taliansku. V roku 2017 talianska vláda rozhodla o vyčlenení približne 18 miliárd € pre účel národného plánu Industria 4.0 pre obdobie 2017 až 2020. To spočívalo v možnosti využitia tzv. super-odpisovania alebo hyper-odpisovania, kde spoločnosti mohli navýšiť investičné náklady (pre účely výpočtu základu dane) o 150% ich hodnoty (hyper-odpisovanie), resp. o 40% pri super-odpisovaní. Týkalo sa to investícií vykonaných do 31.12.2017 alebo 30.6.2018, pričom bolo nutné preukázať, že predávajúci akceptoval objednávku a bolo mu uhradených aspoň 20% z celkovej hodnoty, do 31.12.2017.

Výsledky tohto plánu boli validované talianskym ministerstvom financií vo forme dokumentu⁴, ktorý bol špecificky zameraný na spoločnosti, ktoré si uplatnili formu hyper-odpisovania v prvom roku platnosti zákona. V rámci dokumentu boli vyhodnotené nasledovné fakty:

- celkový počet spoločností, ktoré si uplatnilo hyper-odpisovanie bolo 7607 a celková výška daňovej úľavy predstavovala 384 mil. €⁴
- viacero spoločností, ktoré si uplatnilo úspory formou nadmerného odpisovania, neinvestovalo pred rokom 2017 do Industry 4.0.⁴
- podporu si uplatnili najmä menšie spoločnosti, konkrétne 38% spoločností s maximálne 9 zamestnancami, 44% spoločností s 10 až 50 zamestnancami, 15% spoločností s 51 až 250 zamestnancami a iba 4% spoločností s viac ako 250 zamestnancami. Avšak, úspora vytvorená týmito najväčšími spoločnosťami predstavovala až 33% z celkového objemu úspor.⁴
- z hľadiska sektorového členenia, táto podpora bola využitá najmä výrobnými spoločnosťami (až 56%), pričom zodpovedali za viac ako 80% celkovej výšky úspor. V rámci priemyslu sa jednalo najmä o kovovú výrobu (takmer štvrtina).⁴
- geograficky bola podpora čerpaná najmä v regióne Lombardia (až 33%), pričom spolu s regiónom Veneto a Emilia Romagna tvoria dokopy viac ako 65% celkových úspor. Toto predstavuje výrazné sústreďenie investícií do už priemyselne najrozvinutejšieho regiónu.⁴
- spoločnosti, ktoré využili túto podporu, boli už v roku 2016 značne odlišné od priemerných talianskych spoločností v oblasti ekonomickej a finančnej výkonnosti. V priemere boli viac produktívne (o 33% viac v pomere obratu na zamestnanca), viac ziskové (o 3,8% v návrate investície) a mali nižšie úrovne

1 <https://orbis-alliance.com/thailand/thailand-adopts-new-tax-incentives-for-industry-and-automation-investments>

2 <https://www.malaysia.gov.my/portal/content/30610>

3 https://www.mise.gov.it/images/stories/documenti/INDUSTRIA-40-NATIONAL%20PLAN_EN-def.pdf („INDUSTRIA 4.0“ ITALY NATIONAL PLAN FOR INDUSTRY)

4 https://www.finanze.gov.it/export/sites/finanze/.galleries/Documenti/Varie/dfwp6-1_ultimo.pdf (The Impact of Digitalization Policies. Evidence from Italy Hyper-depreciation of Industry 4.0 Investments)

zadĺzenia (o 12,2 % menej v pomere dlhu na EBITDA). Výsledky boli prezentované ako neprekvapujúce, keďže sa dá predpokladať, že výkonnostne lepšie firmy chcú investovať viac a sú menej finančne limitované.⁴

- Okrem vyššie uvedeného je preukázateľné, že takéto spoločnosti už predtým čerpali rôzne podpory, vrátane superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj (o takmer 9% viac ako iné).⁴
- vplyv na zamestnanosť je zmiešaný. Pozitívny dopad na zamestnanosť bol pozorovaný najmä pre oblasť stredne zručných profesií, ako sú strojní mechanici, strojní operátori a iní mechanicky zruční pracovníci. Je však nutné dodať, že tento dopad bol zanedbateľný v oblasti firiem do 250 zamestnancov. Pri týchto firmách boli pozorované takmer nulové zmeny v náraste počtu pracovných miest. Vo všeobecnosti sa však konštatuje, že vplyv na zamestnanosť v spoločnostiach, ktoré si túto formu superodpočtu uplatnili, bol takmer nulový.⁴

Porovnanie superodpočtu výdavkov na investície a superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj

Novela daňového poriadku sa týkala nielen zavedenia nového nástroja na podporu spoločností, a teda § 30e, ale aj úpravy výšky podpory už zavedeného superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj, stanoveného v § 30c. Ten je zavedený už od roku 2015, pričom výška jeho podpory sa časom menila, z pôvodne stanovených 25%, na 100% od roku 2018. Následne bol v priebehu roka 2019 zvýšený na 150% výdavkov ešte pre zdaňovacie obdobie 2019 a od roku 2020 bol vo výške až 200% z výdavkov na výskum a vývoj.

Novelou daňového poriadku sa jeho podpora znižuje na 100%, čo predstavuje zníženie benefitu až o polovicu oproti roku 2021. Napriek tomu, že jeho využívanie nie je stále v takom rozsahu, ako bolo pôvodne predpokladané, predstavuje stále nemalú podporu výskumu a vývoja v priemysle na Slovensku. Podpora výskumu a vývoja na Slovensku je dlhodobo veľmi nízka (ani nie 1% z HDP každý rok, pričom priemer EÚ je 2%) a zníženie výšky podpory superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj zlepšeniu tejto situácie nezlepšuje.

Nasledovná tabuľka preukazuje niektoré dôležité rozdiely medzi zavedenými superodpočtami.

	Superodpočet výdavkov na VaV	Superodpočet výdavkov na investície
Rok zavedenia	2015	2022
Úspora na dani z príjmu pri sadzbe dane 21%	42% z hodnoty výdavku (21% od roku 2022)	v rozmedzí od 3,15% až po 11,55%
Typy uplatniteľných výdavkov	Mzdové výdavky, spotreba materiálu, vymedzené typy služieb, daňové odpisy hmotného aj nehmotného nákladu	Iba výdavky na obstaranie hmotného alebo nehmotného majetku, prípadne technického zhodnotenia
Charakter výdavkov	Výdavky využité pri činnostiach charakterizovaných ako výskum alebo vývoj, realizovaných spoločnosťou, pričom musí byť preukázateľná súvislosť s touto činnosťou	Výdavky na investície spadajúce do kategórie Industry 4.0
Časové obmedzenie využitia	nie	iba na majetok obstaraný v období od 2022 po 2024
Minimálna výška výdavkov	nie	1 milión €

Vplyv výšky výdavkov na výšku daňovej úspory	nie	áno
Legislatívne požadovaný dokument, v ktorom sa popisujú detaily zámeru	Projekt výskumu a vývoja, bez obmedzenia ich počtu	Investičný plán, iba jeden
Časové obmedzenie legislatívou požadovaného dokumentu	nie	áno, na obdobie od 2022 po 2024
Možnosť prenosu nespotrebovanej výšky vykazaného superodpočtu	áno, až 5 rokov po prvom vykázaní	nie
Požiadavka na minimálnu dobu podnikania	Nie	minimálne 3 roky, najneskôr od 31.12.2018
Nutnosť doplatenia dane v prípade nesplnenia parametrov stanovených daňovníkom v príslušnom dokumente	Nie	áno
Nutnosť doplatenia dane v prípade zrušenia spoločnosti, vyhlásenia konkurzu, reštrukturalizácie, predaja podniku, predaja majetku, prípadne skončení podnikania	Nie	áno
Existencia metodického pokynu a usmernení od Finančnej správy SR	Áno	nie

Z vyššie uvedenej tabuľky je zrejmé, že superodpočet výdavkov na výskum a vývoj predstavuje vhodnejšiu voľbu podpory a motivácie pre spoločnosti, aby zvyšovali svoju pridanú hodnotu, oproti superodpočtu na investície

Navyše, z titulu uplatniteľných výdavkov platí, že takáto podpora bude skôr smerovať k zvýšeniu zamestnanosti, alebo aspoň minimálne k zvýšeniu mzdových nákladov na činnosti vyššej pridanej hodnoty.

Takýto nástroj zároveň môže motivovať zahraničné firmy (a navyše aj úplne nové) k vytváraniu svojich výskumno-vývojových centier na Slovensku, kde práve prostredníctvom mzdových nákladov spotrebovaných na výskumno-vývojové projekty vytvárajú daňové zvýhodnenie, čím však zlepšujú zamestnanosť vysoko-kvalifikovaných pracovníkov na Slovensku. V skutočnosti si doposiaľ superodpočet na výskum a vývoj uplatnilo už niekoľko spoločností, ktoré majú na Slovensku svoje výskumno-vývojové centrá, ktoré pracujú na takýchto projektoch pre svoju materskú spoločnosť.

Superodpočet výdavkov na výskum a vývoj je flexibilný z hľadiska uplatnenia vykazaného nároku, keďže tento nárok sa dá aj prenášať do ďalších zdaňovacích období, keď spoločnosti napr. vykážu stratu.

Aká by teda mala byť podpora investícií do Industry 4.0?

Z hľadiska nepriamej podpory môže byť superodpočet výdavkov na investície vhodným nástrojom. Z hľadiska výšky podpory je zatiaľ vhodný skôr pre väčšie spoločnosti, ktoré už pôsobia na Slovensku dlhšie a majú dlhodobý predpoklad na vysoký základ dane, aby sa im táto odpočítateľná položka pretavila do reálnych úspor.

Keďže podpora ako taká ešte nebola spustená, nie je zrejmé, aký o ňu bude záujem medzi spoločnosťami na Slovensku. Môže však vychádzať z dvoch skúseností:

- v roku 2015, keď sa zavádzal prvý superodpočet výdavkov na výskum a vývoj, bola podpora nastavená takisto relatívne nízko a čistý benefit bol na úrovni 5,5% (22% daň z príjmu a 25% uplatniteľná výška výdavkov). Záujem bol relatívne nízky, ale tie spoločnosti, ktoré investovali rádovo stovky tisíc € do výskumu alebo vývoja ho využili. Avšak, aj metodický pokyn k tomuto superodpočtu vyšiel pomerne neskoro, čo mohlo byť takisto dôvodom k relatívne nízkemu záujmu spoločností.
- podobný inštitút bol zavedený v Taliansku v roku 2018. Výška podpory bola takmer trojnásobná v porovnaní s tou maximálnou možnou na Slovensku. Aj na základe analýzy výsledkov bol záujem relatívne nízky, keďže spomedzi približne 4 miliónov registrovaných spoločností ho využilo iba približne 7 000, čo predstavuje necelých 0,2 %, a výška čerpanej podpory bola približne 384 miliónov €, čo predstavuje prepočtom výšku investície do Industry 4.0 o sume 3,8 miliardy €. Táto suma predstavuje 0,21% z HDP Talianska v roku 2018.

Analýza z podpory v Taliansku tiež hovorí o tom, že až v 96% využili tento inštitút malé a stredné podniky. Na Slovensku je ale výška tejto podpory odvíjaná od výšky investície a je predpoklad, že najväčšie investície majú možnosť realizovať práve tie spoločnosti, ktoré Industry 4.0 budú zavádzať aj bez tohto nástroja.

Je teda otázne, či zákonodarca chcel týmto nástrojom motivovať firmy pre investície do Industry 4.0, alebo vytvoriť nástroj pre možnosť daňovej optimalizácie najväčším výrobným fabrikám na Slovensku. Každopádne, sektor malých a stredných podnikov tento nástroj s najväčšou pravdepodobnosťou nevyužijú, či už z dôvodu nízkej výšky podpory, veľkého rizika doplatenia oslobodenej dane týmto nástrojom, alebo vysokou administratívnou náročnosťou.

*Autorom článku je Ing. Filip Kasnár
Manažér Novo Consulting s.r.o.*

Superodpočet výdavkov na výskum a vývoj za rok 2020: zvýšenie sadzby pomohlo

Jana ŠNIRCOVÁ

Superodpočet výdavkov na výskum a vývoj priniesol slovenským daňovníkom za šesť rokov svojej existencie možnosť odrátať si od daňového základu dodatočne už takmer 500 mil. eur a dosiahnuť tak úsporu na dani z príjmov 100 mil. eur. Tento článok prináša aktualizáciu štatistík čerpania superodpočtu na výskum a vývoj za rok 2020 po kompletizácii zoznamu čerpatelov na webstránke Finančnej správy SR v decembri minulého roka. Nadväzuje na príspevok v jesennom čísle časopisu Finančný manažér. V ňom boli zverejnené analýzy spoločnosti CRIF - Slovak Credit Bureau, s. r. o. (ďalej CRIF SK), uskutočnené nad kompletným zoznamom čerpatelov superodpočtu za rok 2019 a prvým zoznamom daňovníkov, ktorí podali svoje daňové priznania za rok 2020 v štandardnom termíne do 31. marca 2021. Predbežné výsledky z prvého zoznamu neboli veľmi optimistické, ale už druhý zoznam zostavený z daňových priznaní podaných do 30. júna 2021 a zverejnený na konci septembra priniesol významné zmeny v počte subjektov aj v objeme čerpaného superodpočtu. Tretí – decembrový zoznam prispel do štatistík superodpočtu iba nepatrne.

Za rok 2020 si po prvý krát mohli daňové subjekty uplatniť dodatočný odpočet výdavkov na vlastný výskum a vývoj so sadzbou až 200 %, teda ešte dvojnásobok výdavkov, ktoré už v prvom kroku premietli do daňovo uznaných výdavkov pri výpočte daňového základu. Motivácia rastúcou sadzbou v kombinácii so zlepšujúcou sa objasnenosťou oprávnených výdavkov rozširuje postupne rady záujemcov o tento nepriamy nástroj štátnej podpory súkromných investícií do výskumu a vývoja. Potešiteľné je, že pribúdajú aj menšie podnikateľské subjekty, v roku 2020 je viac ako štvrtina čerpatelov z kategórie podnikov do 10 zamestnancov. V kontraste s týmito výsledkami sa javí nová legislatívna zmena od roku 2022 demotivujúca predovšetkým menšie subjekty: návrat sadzby superodpočtu na 100 %. Dosiahnutá daňová úspora u nich nemusí dostatočne vyvážiť náklady na daňové poradenstvo a administratívu projektov. Súčasne ponúknutý nový typ superodpočtu - superodpočet výdavkov na investície podporujúce Priemysel 4.0 nie je pre ne alternatívou, nakoľko je cieleň len na investície do striktno vymedzeného majetku a vyžaduje si kapitálovo silného investora. Podrobnejšie o ňom informuje iný článok v tomto čísle časopisu.

Superodpočet na výskum a vývoj s rastom sadzby oslovuje stále viac subjektov

Vzhľadom na to, že aktuálne v podnikateľskej verejnosti rezonuje pojem superodpočet v dvoch súvislostiach, na úvod aspoň stručne zopakujeme základné charakteristiky superodpočtu, o ktorom píšeme v tomto článku. Superodpočet na výskum a vývoj začal svoju históriu na Slovensku v roku 2015. Vznikol ako nástroj na podporu výskumu a vývoja pre zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských **daňovníkov bez ohľadu na ich veľkosť, právnu formu či predmet** činnosti. Daňovému subjektu dáva možnosť zohľadniť výdavky vynaložené na takto – relatívne široko a všeobecne - vymedzený **účel pri výpočte daňovej** povinnosti nielen štandardne (ako daňovo uznaný výdavok pri určení daňového základu), ale aj ako daňovú úľavu aplikovanú na už vyčíslený daňový základ. Za predpokladu, že daňový základ je aj po prípadnom umorovaní daňovej straty kladný a dostatočne vysoký vo vzťahu k možnostiam superodpočtu. Ušetrená daň z príjmov je odmenou za investovanie do výskumu a vývoja a možným zdrojom pre ďalšie investovanie.

Táto ponuka má oporu v Zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a prvý krát boli relevantné ustanovenia o superodpočte (§ 30c) aplikované s účinnosťou od 1.1.2015. **Zákon súčasne stanovuje podmienky, za ktorých je možné uplatniť si superodpočet: ak subjekt nerealizuje projekt za účelom predaja nehmotných výsledkov výskumu a vývoja (ako držiteľ osvedčenia o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj) a ak neuplatňuje úľavu na dani podľa § 30b (daňové stimuly). Pre jeho uplatnenie je potrebné vypracovať projekt a výdavky evidovať oddelene od ostatných výdavkov daňovníka.**

V rokoch 2015 – 2017 bolo možné uplatniť si dodatočný odpočet 25 % vynaložených výdavkov, v roku 2018 sa sadzba zvýšila na 100 %, v nasledujúcom roku na 150 % a od roku 2020 dosahuje až 200 % vynaložených oprávnených výdavkov. Okrem toho zákon umožňuje uplatniť si v rámci celkového superodpočtu aj 100 % ich medziročného nárastu v porovnaní s dvoma bezprostredne predchádzajúcimi zdaňovacími obdobiami zahrňovanými do odpočtu. S rastom sadzby tento nástroj podpory súkromného výskumu a vývoja začal byť zaujímavou príležitosťou získať časť investovaných zdrojov naspäť úsporou na dani z príjmov a počet záujemcov sa zvyšoval.

V roku 2020, v ktorom sa sadzba superodpočtu zvýšila z 1,5-násobku na dvojnásobok vynaložených výdavkov, možnosť uplatnenia tejto nepriamej formy štátnej podpory súkromných investícií do výskumu a vývoja využilo 415 subjektov. Je to síce len o 42 subjektov viac než v roku 2019, ale spoločne si uplatnili v daňových priznaniach superodpočet v objeme 171,2 mil. eur, čo je o vyše 50 mil. eur viac oproti roku 2018 aj 2019. Dosiahli tak úsporu na dani z príjmov 36 mil. eur (tabuľka 1). Vývoj tento raz vyznieva opačne ako v minuloročnom hodnotení. Kým v roku 2019 počet subjektov medziročne stúpol o viac ako 100, ale objem uplatneného superodpočtu dokonca poklesol, v roku 2020 sa počet záujemcov o superodpočet medziročne zvýšil len o 42, ale objem superodpočtu narástol takmer 1,5-násobne. Dynamika prírastku objemu uplatneného superodpočtu tak prevyšuje dynamiku rastu jeho sadzby.

V doterajšej histórii ako relatívne najslabší vyznieva rok 2019, keď napriek rastu sadzby celková hodnota uplatneného superodpočtu nedosiahla úroveň predchádzajúceho roka. Dôvodom ale nebol všeobecný pokles záujmu o superodpočet, „len“ vplyv absencie dovtedy dominantného čerpaťa superodpočtu - U. S. Steel Košice, na ktorého v predchádzajúcich rokoch pripadala viac ako tretina, resp. takmer polovica uplatneného superodpočtu. Ani v roku 2020 v zozname čerpania superodpočtu nenachádzame U. S. Steel Košice. Celkovo až 213 subjektov so skúsenosťou s čerpaním superodpočtu v rokoch 2017 – 2019 ho v tomto roku nečerpalo. Dôvodov odlivu môže byť viacero, napríklad aj ukončenie projektov a nezáujem o nové. Analýzy CRIF SK ukazujú, že jeden z týchto subjektov je v konkurze, jeden v likvidácii a ďalších 87 z nich dosiahlo v roku 2020 daňovú stratu, teda nemali možnosť uplatniť si superodpočet. Pritom ide o subjekty, ktoré aspoň v jednom z posledných troch rokov spoločne čerpali superodpočet v objeme takmer 64 mil. eur (z toho necelých 45 mil. práve U. S. Steel Košice). Postihnuté boli všetky štyri najsilnejšie sekcie SK NACE v čerpaní superodpočtu: priemysel, IT (16 subjektov), obchod (7 subjektov) aj veda (17 subjektov), ale najviac – až 90 % z tejto sumy pripadá na 41 subjektov sekcie C – Priemyselná výroba. V rámci nej najviac subjektov (10) vypadlo z divízie 28 - Výroba strojov a zariadení, ale objemovo najväčší výpadok spôsobila absencia troch významných spracovateľov kovov z divízie 24: popri U. S. Steel Košice aj Železiarne Podbrezová a OFZ, ktoré si spoločne naposledy uplatnili superodpočet v celkovom objeme viac ako 50 mil. eur. Úbytok pocítila aj divízia 62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (15 stratových subjektov) a ďalších 9 je z divízie 72 – Vedecký výskum a vývoj. Celkovo 7 subjektov s miliónovými superodpočtami v minulých rokoch sa v zozname za rok 2020 už neobjavilo. Naopak, medzi subjekty, ktoré využili superodpočet, sa po prvýkrát zaradilo 158 nováčikov.

Tabuľka č. 1: Vývoj základných parametrov superodpočtu v rokoch 2015 – 2020

PARAMETER	2015	2016	2017	2018	2019	2020
sadzba superodpočtu	25 %	25 %	25 %	100 %	150 %	200 %
počet subjektov	83	112	163	264	373	415
celkový objem superodpočtu (€)	9 217 010,78	16 484 764,10	40 118 666,20	120 287 336,94	119 533 891,57	171 222 979,37
predpokladaná úspora na dani z príjmov (€)	1 937 600,00	3 626 648,10	8 424 919,90	25 260 340,76	25 102 117,23	35 956 825,67
priemerná výška superodpočtu (€)	111 048,32	147 185,39	246 126,79	455 633,85	320 466,20	412 585,49
minimálny superodpočet (€)	691,16	35,00	18,84	0,06	360,97	7,00
maximálny superodpočet (€)	1 272 959,41	2 687 063,11	18 472 254,59	44 992 411,66	9 722 311,32	12 437 413,95
superodpočet viac ako 100 000 eur - počet	20	28	50	113	189	225
superodpočet viac ako 100 000 eur - podiel z celkového počtu (%)	24,10	25,00	30,67	42,80	50,67	54,22
superodpočet menej ako 1 000 eur - počet	2	9	9	8	5	7

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Poznámka: Informácie o čerpaní superodpočtu sú verejnosti sprístupnené na základe Zákona o dani z príjmov, ktorý povinnosť zverejniť zoznam daňových subjektov uplatňujúcich si odpočet na výskum a vývoj ukladá Finančnému riaditeľstvu SR. Deje sa tak štandardne trikrát v roku – vždy do konca kalendárneho štvrtroka po štandardných termínoch podávania daňových priznaní za uplynulé zdaňovacie obdobie (koniec marca, júna a septembra). Finálny zoznam subjektov, ktoré si uplatnili vo svojich daňových priznaniach za rok 2020 odpočet nákladov na výskum a vývoj, bol doplnený aktualizáciou z 22. decembra 2021. Tieto zoznamy sú hlavným zdrojom pre analýzu čerpania superodpočtu na Slovensku, ktorú pripravila spoločnosť CRIF SK.

Napriek tomu, že počet aj podiel veľkých superodpočtov nad 100 tis. eur kontinuálne rástol od začiatku uplatňovania tohto stimulačného daňového nástroja, a to aj vďaka rastu jeho sadzby, až v roku 2019 prvýkrát v histórii viac ako polovica subjektov čerpala superodpočet nad 100 tis. eur. V roku 2020 sa ich podiel ešte zväčšil – na necelých 55 %. Napriek tomu maximálny superodpočet roka 2020 bol takmer štvornásobne nižší ako v roku 2018 a rovnako priemerný superodpočet ešte nedosiahol úroveň roka 2018, hoci sadzba sa zdvojnásobila.

Výrazná obmena v zozname superodpočtov 2020 a zvýšenie sadzby superodpočtu dali šancu na zmenu aj v TOP 10 superodpočtov (tabuľka 2). Prvú priečku si obhájil Continental Matador Rubber – významný zástupca gumárskeho priemyslu s hodnotou superodpočtu takmer 12,5 mil. eur. Medzi najúspešnejších v investovaní do výskumu a vývoja sa opäť vrátil Plastic Omnium Auto Exteriors a umiestnil sa na druhej priečke s viac ako 10-miliónovým superodpočtom. Do TOP 10 v zastúpení prevažne priemyselnej výroby a jedného zástupcu IT-sektora tento rok zasiahli až dve finančné inštitúcie s umiestnením na 4. a 10. priečke. Jedna z týchto bánk (365.bank) je dokonca nováčikom v čerpaní superodpočtu. V minulom roku ich odvetvie v TOP 10 reprezentovala ČSOB. Rovnako nováčikom, ktorý sa hneď na prvýkrát umiestnil v TOP 10, je aj ŽOS Vrútky. Podmienkou pre umiestnenie v TOP 10 bol tento rok superodpočet vyšší ako 3 mil. eur a dokonca dva

subjekty s takýmto vysokým superodpočtom sa do TOP 10 už nedostali (v minulom roku stačili 2 mil. eur).
 Tabuľka č. 2: **TOP 10 superodpočtov v roku 2020**

SUBJEKT	DIVÍZIA SK NACE	KÓD SK NACE	HLAVNÝ SK NACE	OBJEM SUPE- RODPOČTU (€)	TRŽBY Z PREDAJA PRODUKcie (€)	POMER SUPE- RODPOČTU K TRŽBÁM (%)
Continental Matador Rubber, s.r.o.	22	22110	Výroba gumených pneumatík a duší; protektorovanie a oprava pneumatík	12 437 413,95	982 858 000,00	1,27
Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o.	29	29320	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá	10 473 070,56	278 626 000,00	3,76
Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	29	29320	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá	8 098 201,38	314 376 000,00	2,58
Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s.	64	64190	Ostatné peňažné sprostredkovanie	7 435 657,09	475 062 000,00	1,57
ESET, spol. s r.o.	62	62090	Ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov	6 452 066,60	534 052 287,00	1,21
Siemens s.r.o.	27	27120	Výroba elektrických distribučných a kontrolných zariadení	5 518 805,90	144 358 554,00	3,82
ŽOS Vrútky a.s.	30	30200	Výroba železničných lokomotív a vozového parku	4 181 945,57	87 017 379,00	4,81
TATRAVAGÓNKA a.s.	30	30200	Výroba železničných lokomotív a vozového parku	3 383 763,00	418 980 237,00	0,81
Adient Slovakia s.r.o.	29	29320	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá	3 381 385,33	299 699 000,00	1,13
365.bank, a. s.	64	64190	Ostatné peňažné sprostredkovanie	3 379 544,82	213 345 000,00	1,58

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

V tabuľke 3 prinášame konfrontáciu čerpania superodpočtu TOP 5 subjektov v obdobiach s 25-percentnou sadzbou oproti obdobiam s vyššími sadzbami superodpočtu. Z obdobia rokov 2015 – 2017 sa znovu objavuje v prvej päťke roku 2020 Plastic Omnium Auto Exteriors ako jediný zástupca z nej. V obdobiach s vyššími sadzbami sa každoročne držia v TOP 5 obe spoločnosti skupiny Continental. Pôvodne silná divízia 24 – Výroba a spracovanie kovov už v roku 2020 v prvej päťke zastúpená nie je. Stálicou od roku 2018 je ESET. Novinkou zasa zástupca finančných inštitúcií – VÚB. Celkovo ale TOP 5 ani v roku 2020, podobne ako v roku 2019, nepresiahlo hodnotu superodpočtu uplatneného prvou päťkou v roku 2018, napriek rastu sadzby superodpočtu. Absencia U. S. Steel Košice je citeľná.

Tabuľka č. 3: TOP 5 subjektov v doterajšej histórii čerpania superodpočtu

OBDOBIE 2015 - 2017			OBDOBIE 2018			OBDOBIE 2019			OBDOBIE 2020		
PRI SADZBE 25 %			PRI SADZBE 100 %			PRI SADZBE 150 %			PRI SADZBE 200 %		
SUBJEKT	DIVÍZIA SKNACE	OBJEM SUPERODPOČTU (€)	SUBJEKT	DIVÍZIA SKNACE	OBJEM SUPERODPOČTU (€)	SUBJEKT	DIVÍZIA SKNACE	OBJEM SUPERODPOČTU (€)	SUBJEKT	DIVÍZIA SKNACE	OBJEM SUPERODPOČTU (€)
U. S. Steel Košice, s.r.o.	24	22 288 173,39	U. S. Steel Košice, s.r.o.	24	44 992 411,66	Continental Matador Rubber, s.r.o.	22	9 722 311,32	Continental Matador Rubber, s.r.o.	22	12 437 413,95
TATRA-VAGÓNKA a.s.	30	3 841 147,00	Continental Matador Rubber, s.r.o.	22	5 714 769,36	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	29	6 475 756,39	Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o.	29	10 473 070,56
Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o.	29	2 479 254,40	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	29	5 368 468,68	ESET, spol. s r.o.	62	6 448 085,21	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	29	8 098 201,38
Nokia Slovakia, a.s.	33	2 038 708,77	TATRA-VAGÓNKA a.s.	30	3 684 712,00	Nokia Slovakia, a.s.	33	3 797 995,45	Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s.	64	7 435 657,09
BSH Drives and Pumps s.r.o.	27	1 864 591,73	ESET, spol. s r.o.	62	3 595 889,56	Železiarne Podbrezová a.s. skrátené ŽP a.s.	24	3 096 759,15	ESET, spol. s r.o.	62	6 452 066,60
SPOLU TOP 5		32 511 875,29	SPOLU TOP 5		63 356 251,26	SPOLU TOP 5		29 540 907,52	SPOLU TOP 5		44 896 409,58
CELKOVÝ OBJEM SUPERODPOČTU		65 820 441,08	CELKOVÝ OBJEM SUPERODPOČTU		120 287 336,94	CELKOVÝ OBJEM SUPERODPOČTU		119 533 891,57	CELKOVÝ OBJEM SUPERODPOČTU		171 222 979,37

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Až 32 subjektov si za rok 2020 uplatnilo superodpočet viac ako 1 mil. eur, kým v roku 2018 bolo takých iba 17 a v roku 2019 už 27. Len 7,7 % z celkového počtu subjektov tak čerpalo viac ako 60 % z celkového objemu superodpočtu, kým v roku 2019 to bolo len 54 % a v roku 2018 až 70 %. Objem čerpaných miliónových superodpočtov významne medziročne vzrástol aj v absolútnej výške: z necelých 65 mil. eur až na takmer 104 mil. eur. Prehľad miliónových superodpočtov podľa odvetví slovenskej ekonomiky v tabuľke 4 ukazuje, že najväčšie superodpočty sú sústredené najmä v priemyselnej výrobe, kde necelých 5 % z celkového počtu subjektov miliónovými superodpočtami dosahuje vyše 40-percentný podiel na celkovom čerpaní superodpočtu a dvojtretinový podiel z objemu miliónových superodpočtov. Jedna tretina z ich čerpaného superodpočtu pripadá na výrobcov motorových vozidiel (divíziu 29). V IT-sektore 6 miliónových superodpočtov participuje na celkovom uplatnenom objeme 7,43 % a v sekcii K – Finančné a poisťovacie činnosti len 3 subjekty s miliónovým superodpočtom dosiahli spolu podiel na celkovom objeme takmer 8 %. V tomto roku má v najväčších superodpočtoch naďalej zastúpenie aj sekcia vedeckých, odborných a technických činností, prostredníctvom jedného zástupcu sa vrátila aj sekcia obchodu a rovnako jedným zástupcom – nováčikom v zozname miliónových superodpočtov pribudla sekcia dodávky energií.

Tabuľka č. 4: Porovnanie vybraných odvetví v uplatnení superodpočtu nad 1 000 000 eur v roku 2020

SK NACE	CELKOVÝ SUPERODPOČET (€)	PODIEL NA CELKOVOM SUPERODPOČTE (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV (%)
Sekcia C - Priemyselná výroba	69 995 310,33	40,88	19	4,58
z toho div. 29 - Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	23 242 150,83	13,57	4	0,96
Sekcia D - Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2 403 268,48	1,40	1	0,24
Sekcia G - Veľkoobchod a maloobchod	1 354 608,80	0,79	1	0,24
Sekcia J - Informácie a komunikácia	12 723 214,17	7,43	6	1,45
z toho div. 62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	11 651 374,99	6,80	5	1,20
Sekcia K - Finančné a poisťovacie činnosti	13 390 233,91	7,82	3	0,72
Sekcia M - Odborné, vedecké a technické činnosti	4 074 854,85	2,38	2	0,48
Spolu superodpočty nad 1 000 000 eur	103 941 490,54	60,71	32	7,71
Spolu superodpočty	171 222 979,37	100,00	415	100,00

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Štatistiky superodpočtu za rok 2020 a predchádzajúce roky

Z hľadiska právnej formy za posledné tri roky postupne rastie zastúpenie spoločností s ručením obmedzeným a dosiahlo už podiel 80 %. Je to na úkor podielu akciových spoločností, ktorý klesol na historické minimum – len málo nad 15 %. Pritom eseročky dosiahli významný podiel aj na objeme čerpaného superodpočtu - len o 8 percentuálnych bodov nižší ako ich podiel na počte subjektov. Dôvodom môže byť zvyšujúca sa daňová istota tohto nástroja aj dostupnosť relevantného poradenstva pre jeho využívanie. Ostatné právne formy sa vyskytovali aj v tomto roku len ojedinele: dve komanditné spoločnosti, jedna príspevková organizácia, jedno záujmové združenie právnických osôb a jedna zahraničná právnická osoba. Ako nové pribudli jedno združenie a jedna jednoduchá spoločnosť na akcie. Naopak, zo zoznamu vypadlo družstvo. Po prekvapení roku 2018, keď sa do čerpania superodpočtu zapojilo až 14 fyzických osôb podnikateľov, v roku 2019 poklesol ich absolútny počet o jedného a rovnako tak aj v roku 2020. V predchádzajúcich rokoch bol ich výskyt v zozname uplatnených superodpočtov skôr raritou: v roku 2015 sa osmelil len jeden takýto subjekt, v roku 2016 žiadny a v roku 2017 tri. Ďalšie štatistiky boli realizované zväčša nad databázou 408 subjektov (s ohľadom na nedostupnosť relevantných údajov za 7 fyzických osôb).

Zastúpenie subjektov v rukách zahraničného kapitálu v roku 2020 dosiahlo necelú štvrtinu, čo je od roku 2015 najnižší výsledok. Presne 100 týchto spoločností si však uplatnilo až 58 % z celkového objemu superodpočtu, kým v roku 2019 to bolo 55 % a v roku 2018 až okolo 70 %. V kategórii superodpočtov nad 1 mil. eur naďalej dominujú. Medzi 32 subjektmi je ich až 23 a čerpali spolu 77 % z celkového objemu miliónových superodpočtov, čo je zhruba na úrovni roka 2019, ale o 10 percentuálnych bodov menej ako v roku 2018. Po prvýkrát v histórii superodpočtu si túto formu daňovej úľavy uplatnil subjekt vo väčšinovom vlastníctve štátu – spoločnosť Eustream, hoci v relatívne nízkom objeme - málo nad 141 tis. eur.

Regionálne rozloženie čerpaných superodpočtov podľa krajov zaznamenalo v roku 2020 výraznejšie posilnenie Bratislavského kraja, ktorý takmer 38-percentným podielom na počte subjektov zaznamenal historicky najvyššie zastúpenie. Podobný rastúci trend a historický rekord zaznamenal už iba Košický kraj, ktorý na počte subjektov prekonal hranicu 10 %. Kým v počte superodpočtov rástli oba tieto kraje, v objeme uplatneného superodpočtu už neboli rovnako úspešné: Bratislavský s podielom 45 % presiahol svoj podiel na počte, ale Košický dosiahol len polovičný podiel oproti podielu na počte (5,6 %). V opačnej situácii sa ocitol Trenčiansky kraj, ktorý s necelými 12 % na počte subjektov čerpal až takmer 17 % z celkového objemu superodpočtu.

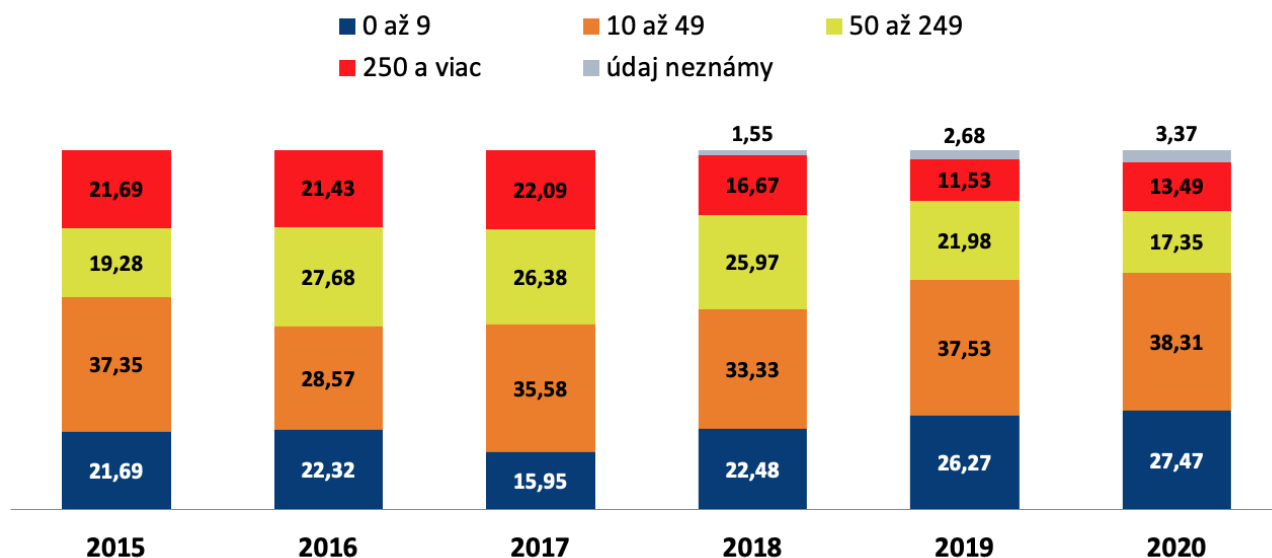
Medzi subjektmi, ktoré sa uchádzali o podporu výskumu a vývoja formou superodpočtu, sú zastúpené aj najmenšie veľkostné kategórie. Podľa kritéria počtu zamestnancov mikropodniky do 10 zamestnancov (graf 1) postupne od roku 2017 zvyšujú svoj podiel z necelých 16 % na 27,5 % a podľa kritéria obratu (graf 2) je zastúpenie subjektov s obratom do 2 mil. eur až takmer 44 %, pričom vývoj v tomto prípade nie je natoľko dynamický. V oboch kritériách ide o historicky najvyššie zastúpenie mikropodnikov v zoznamoch superodpočtov. Kým v kategóriách podľa obratu im patrí početnosťou aj prvenstvo, a to v každom roku, v kategóriách podľa počtu zamestnancov sú od roku 2019 druhou najpočetnejšou skupinou, keď prvenstvo patrí subjektom s počtom zamestnancov od 10 do 49. Zaujímavosťou je, že v rámci veľkostne najmenej kategórie relatívne významne rastie zastúpenie subjektov bez zamestnancov. V roku 2020 ich už bola takmer polovica z danej kategórie a viac ako 13 % v celkovom zozname superodpočtov, kým v rokoch 2015 alebo 2017 to nebolo ani 5 %.

Analýzu odvetvového smerovania superodpočtu sprostredkuje porovnanie sekcií SK NACE v počte subjektov uplatňujúcich si superodpočet (graf 3) a v objeme čerpaného superodpočtu (graf 4) za rok 2020, aj porovnanie oboch parametrov naprieč šesťročnou históriou.

Vo výsledkoch za rok 2020 početnosťou aj objemom vedie sekcia C - Priemyselná výroba: zahŕňa 40 % subjektov, ktoré si uplatnili takmer 60 % z celkového objemu superodpočtu. Pre oba parametre je to porovnateľná úroveň oproti roku 2019 a súčasne spolu s týmto rokom aj najnižšia v doterajšej histórii superodpočtu. Výpadok U. S. Steel Košice citelne zasiahol túto štatistiku. Najviac prostriedkov z celkového objemu superodpočtu smerovalo do priemyslu v roku 2017 (takmer 85 %). Uvoľnený priestor už v roku 2019 zaplnila sekcia J – Informácie a komunikácia, ale v roku 2020 rástla iba o 2 subjekty a jej podiel na počte tak klesol z necelých 28 % na štvrtinu. Ešte výraznejšie – až takmer o 10 percentuálnych bodov však klesol jej podiel na objeme čerpaného superodpočtu. Kým v roku 2019 sa medziročne takmer zdvojnásobila suma uplatneného superodpočtu subjektmi z tejto sekcie, v roku 2020 už nedosiahla úroveň predchádzajúceho roku. Jej úbytok kompenzovali v malej miere subjekty zo sekcie M, ale najmä sekcie zhrnuté do kategórie „ostatné“, kde čoraz významnejší vplyv nadobúda sekcia finančných inštitúcií (sekcia K). Podiel sekcie M – Odborné, vedecké a technické činnosti po rokoch postupného poklesu v roku 2020 dosiahol s 11,5 % historicky najnižšie zastúpenie v počte subjektov, ale zvýšením čerpania v absolútnom vyjadrení o takmer 4 mil. eur si mierne polepšil v podiele na uplatnenom objeme superodpočtu. Podiel sekcie G – Veľkoobchod a maloobchod zostáva už druhý rok len na úrovni 11 % na počte a cca 3,5 % na objeme.

Graf č. 1: Superodpočet v rokoch 2015 – 2020: Subjekty podľa počtu zamestnancov (v %)

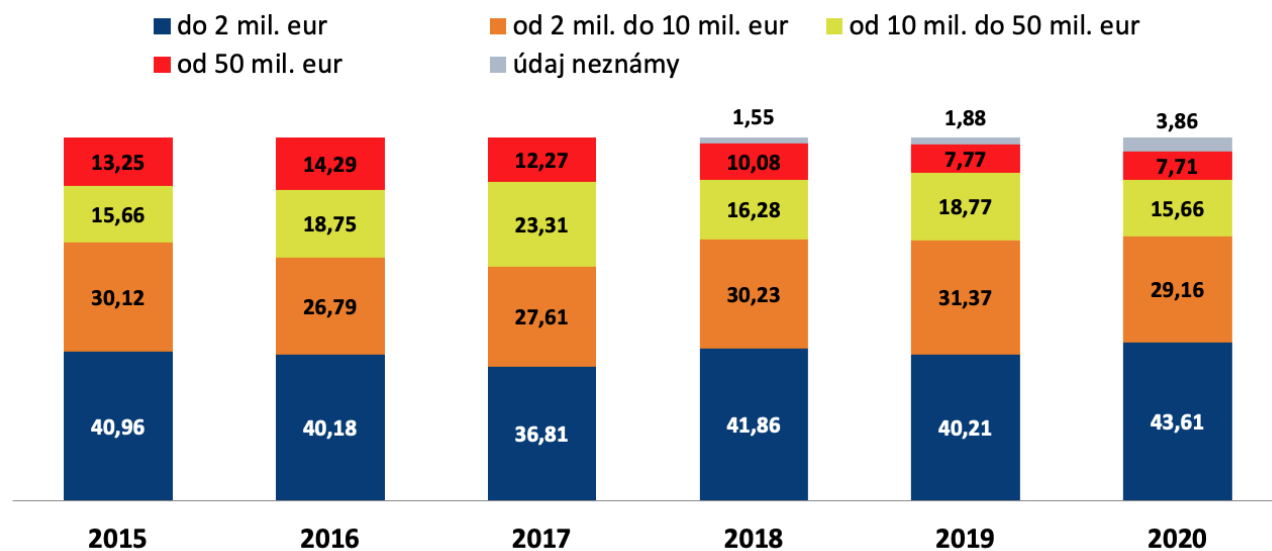
Superodpočet 2015 - 2020: Subjekty podľa počtu zamestnancov (v %)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

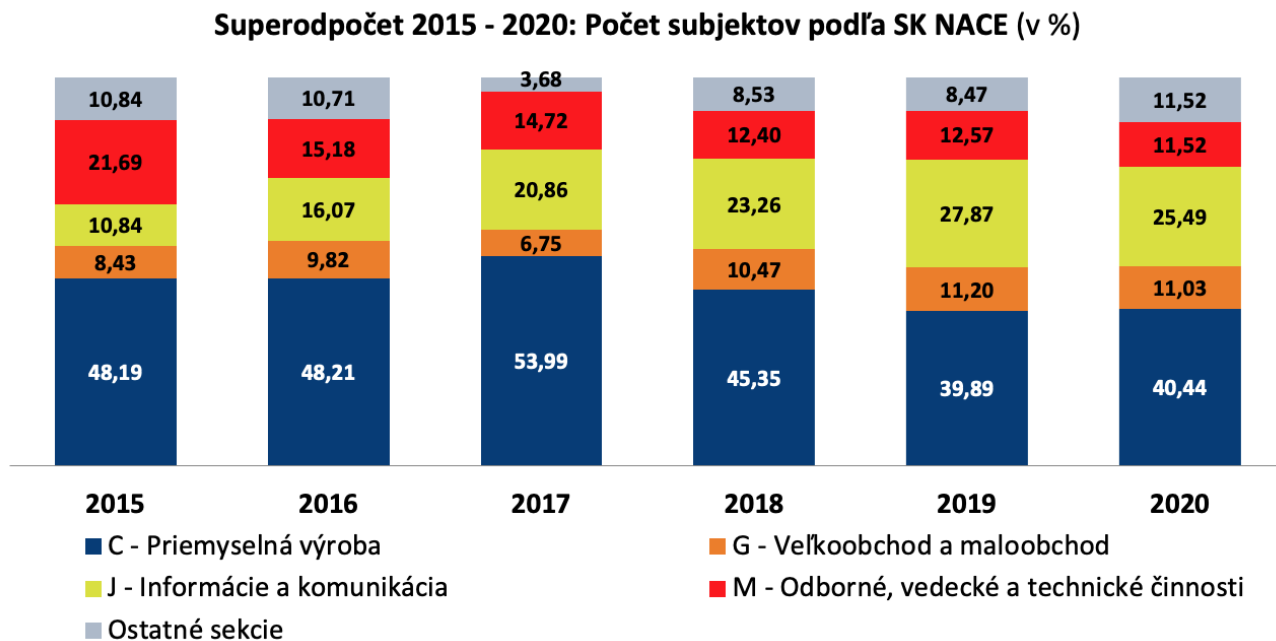
Graf č. 2: Superodpočet v rokoch 2015 – 2020: Subjekty podľa obrátu (v %)

Superodpočet 2015 - 2020: Subjekty podľa obrátu (v %)

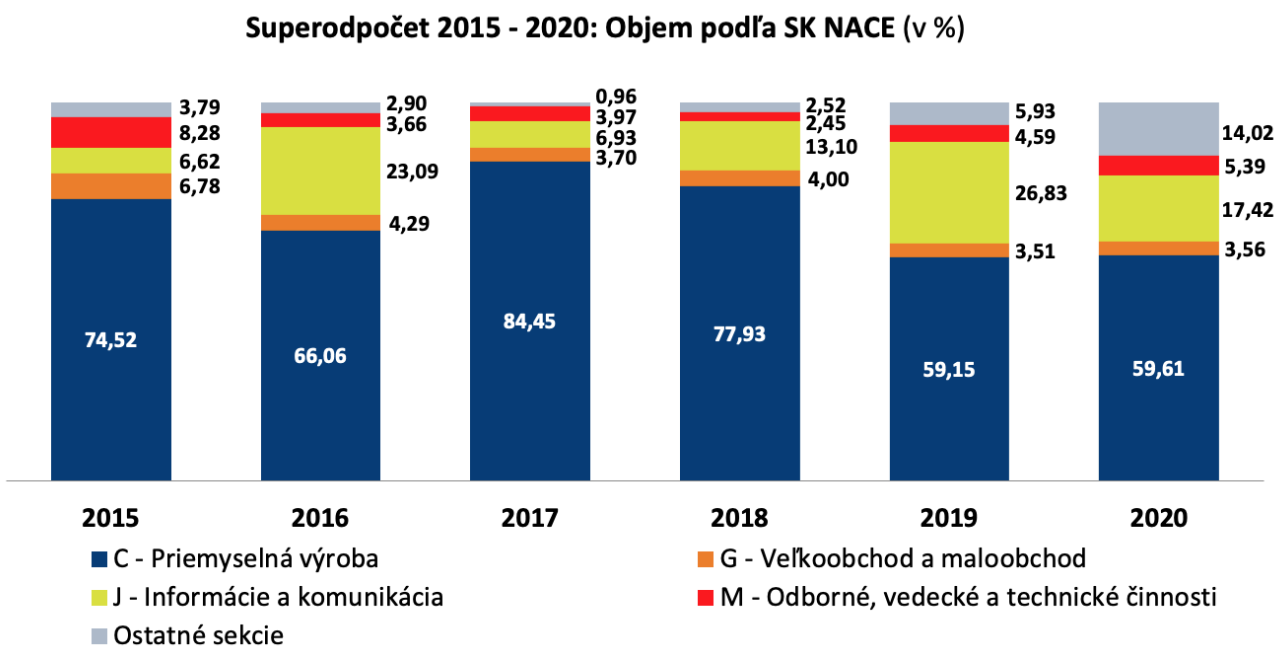
Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Graf č. 3: Superodpočet v rokoch 2015 – 2020: Počet subjektov podľa SK NACE (v %)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Graf č. 4: Superodpočet v rokoch 2015 – 2020: Objem podľa SK NACE (v %)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Početnosťou rástli medziročne všetky prezentované sekcie. Pri zvyšovaní sadzby na 100 % v roku 2018, teda na 4-násobok oproti predchádzajúcim rokom, len v sekcii J je index rastu objemu superodpočtu väčší ako index rastu jeho sadzby (až 5,673). Pri raste sadzby na 200 % v roku 2020, teda na dvojnásobok oproti roku 2018, vyšším tempom rástol objem čerpaného superodpočtu len v sekcii M - Odborné, vedecké a technické

činnosti (až 3,132). Medziročne však v roku 2020 presiahli index rastu sadzby (1,333) všetky prezentované sekcie s výnimkou sekcie J (údaje z tabuľky 5). Ak by sme chceli hodnotiť dynamiku rastu superodpočtu pri zmenách jeho percentuálnej sadzby aj v detailnejšom pohľade – cez divízie SK NACE, môžeme tak urobiť na základe údajov v tabuľke 6.

Tabuľka č. 5: Porovnanie dynamiky vývoja počtu subjektov a objemu superodpočtu v rokoch 2017 až 2020 podľa sekcií SK NACE (indexy vývoja)

SEKCIE SK NACE	VÝVOJ POČTU 2018/2017	VÝVOJ OBJEMU 2018/2017	VÝVOJ POČTU 2020/2019	VÝVOJ OBJEMU 2020/2019	VÝVOJ POČTU 2020/2018	VÝVOJ OBJEMU 2020/2018
<i>index rastu sadzby superodpočtu</i>		4,000		1,333		2,000
Sekcia C - Priemyselná výroba	1,330	2,767	1,130	1,444	1,410	1,089
Sekcia G - Veľkoobchod a maloobchod	2,455	3,245	1,098	1,455	1,667	1,266
Sekcia J - Informácie a komunikácia	1,765	5,673	1,020	0,930	1,733	1,892
Sekcia M - Odborné, vedecké a technické činnosti	1,333	1,850	1,022	1,680	1,469	3,132
<i>Ostatné sekcie</i>	<i>3,667</i>	<i>7,844</i>	<i>1,516</i>	<i>3,389</i>	<i>2,136</i>	<i>7,935</i>
Spolu	1,583	2,998	1,115	1,432	1,581	1,423

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Tabuľka č. 6: Porovnanie dynamiky vývoja počtu subjektov a objemu superodpočtu v rokoch 2018 až 2020 podľa divízií SK NACE (indexy vývoja)

DIVÍZIE SK NACE	INDEX POČTU 2020/2018	INDEX OBJEMU 2020/2018	INDEX POČTU 2020/2019	INDEX OBJEMU 2020/2019
<i>index rastu sadzby superodpočtu</i>		2,000		1,333
10 - Výroba potravín	2,167	2,040	1,444	2,054
20 - Výroba chemikálií a chemických produktov	3,667	10,475	2,750	0,865
22 - Výroba výrobkov z gumy a plastu	2,000	2,230	1,000	1,307
24 - Výroba a spracovanie kovov	0,200	0,079	0,333	1,097
25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1,000	1,171	0,850	0,775
26 - Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1,308	1,899	1,308	1,592
27 - Výroba elektrických zariadení	1,250	2,459	1,176	1,224
28 - Výroba strojov a zariadení	1,581	2,044	1,114	1,493
29 - Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	0,857	3,694	1,200	2,851
30 - Výroba ostatných dopravných prostriedkov	1,000	1,460	0,667	2,941
33 - Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1,500	0,310	0,750	0,272
46 - Veľkoobchod	1,842	1,232	1,061	1,472
62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1,698	1,770	1,023	0,972
64 - Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1,333	6,057	2,000	4,117
71 - Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	2,143	1,671	1,500	2,087
72 - Vedecký výskum a vývoj	1,067	2,732	1,000	1,282
<i>ostatné SK NACE</i>	<i>1,842</i>	<i>5,159</i>	<i>1,154</i>	<i>1,498</i>
Spolu	1,581	1,423	1,115	1,432

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Kým počet subjektov sa v roku 2020 oproti roku 2019 zvyšoval v 10 zo 16 prezentovaných divízií, dynamika rastu objemu superodpočtu presiahla dynamiku rastu jeho sadzby (1,333) v 8 divíziách, najviac v divízií finančných služieb (index 4,117). Paradoxná situácia nastala v divízii 30 – Výroba ostatných dopravných prostriedkov, kde takmer trojnásobný rast objemu superodpočtu nastal pri poklese počtu subjektov. Porovnanie roka 2020 s výsledkami roka 2018 pri polovičnej sadzbe superodpočtu ukazuje, že motivácia bola vysoká – počet subjektov vzrástol v 12 zo 16 prezentovaných divízií a v 8 divíziách sa aj jeho objem viac ako zdvojnásobil. Najviac si polepšila divízia 20 – Výroba chemikálií a chemických produktov, kde takmer 4-násobný rast počtu subjektov vyvolal viac ako 10-násobný rast objemu uplatneného superodpočtu. Vysoká bola aj dynamika objemu superodpočtu v divízii finančných služieb (viac ako 6-násobok).

Prehľad výsledkov čerpania superodpočtu v roku 2020 podľa divízií SK NACE prináša tabuľka 7 – pre vybrané priemyselné divízie a tabuľka 8 – pre vybrané mimopriemyselné divízie. V rámci priemyselných divízií v objeme čerpaného superodpočtu predbehla v tomto roku divíziu 28 – Výroba strojov a zariadení divízia 29 – Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov (23,5 mil. eur, čo je takmer 14 % z celkového objemu superodpočtu). Patrí jej aj najvyšší priemerný superodpočet v tomto porovnaní priemyselných divízií, pričom tesne za ňou sa umiestnila divízia 30 – Výroba ostatných dopravných prostriedkov. Viac ako trojmiliónový priemerný superodpočet bol dosiahnutý aj v divízii 22 – Výroba výrobkov z gumených a plastových výrobkov. V počte subjektov si však divízia 28 prvenstvo naďalej drží, keď ju reprezentuje 49 subjektov, čo predstavuje 12 % z celkového zoznamu. Druhý najvyšší počet subjektov reprezentuje divíziu 27 – Výroba elektrických zariadení (20).

Tabuľka č. 7: Superodpočet 2020 vo vybraných divíziách sekcie C – Priemyselná výroba

DIVÍZIE SEKcie C	CELKOVÝ SUPERODPOČET (€)	PODIEL NA CELKOVOM SUPERODPOČTE (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV	PRIEMERNÝ SUPERODPOČET (€)
10 - Výroba potravín	2 999 913,24	1,75	13	3,19	230 762,56
20 - Výroba chemikálií a chemických produktov	3 093 096,56	1,81	11	2,70	281 190,60
22 - Výroba výrobkov z gumených a plastových výrobkov	13 047 332,77	7,62	4	0,98	3 261 833,19
25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	4 742 341,05	2,77	17	4,17	278 961,24
26 - Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4 472 926,03	2,61	17	4,17	263 113,30
27 - Výroba elektrických zariadení	14 078 760,71	8,22	20	4,90	703 938,04
28 - Výroba strojov a zariadení	18 573 074,79	10,85	49	12,01	379 042,34
29 - Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	23 540 478,98	13,75	6	1,47	3 923 413,16
30 - Výroba ostatných dopravných prostriedkov	7 565 708,57	4,42	2	0,49	3 782 854,29
32 - Iná výroba	4 299 080,13	2,51	8	1,96	537 385,02
Sekcia C - Priemyselná výroba	102 063 103,15	59,61	165	40,44	618 564,26

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Z divízií mimo sekcie priemyselnej výroby (tabuľka 8) je naďalej dominantná divízia 62 – Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby s celkovým objemom superodpočtu takmer 26 mil. eur. S počtom 90 subjektov však jej priemerný superodpočet predstavuje len necelých 300 tis. eur, teda menej ako vo väčšine priemyselných divízií. Celkovým objemom čerpaného superodpočtu táto divízia dosahuje cca štvrtinu ob-

jemu celej sekcie priemyselnej výroby. Najväčším priemerným objemom superodpočtu mimo priemyselnej výroby sa aj v roku 2020 môže pochváliť divízia 64 – Finančné služby, v ktorej štyri subjekty čerpali v priemere viac ako 3,5 mil. eur, čo je dvojnásobok oproti jej výsledku z roku 2019 (1,7 mil. eur) pri dvoch zástupcoch.

Tabuľka č. 8: Superodpočet 2020 vo vybraných divíziách mimo sekcie C – Priemyselná výroba

DIVÍZIE SK NACE	CELKOVÝ SUPERODPOČET (€)	PODIEL NA CELKOVOM SUPERODPOČTE (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV	PRIEMERNÝ SUPERODPOČET (€)
46 - Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	5 496 253,72	3,21	35	8,58	157 035,82
62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	25 613 566,22	14,96	90	22,06	284 595,18
64 - Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	14 308 103,11	8,36	4	0,98	3 577 025,78
71 - Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	1 942 018,75	1,13	15	3,68	129 467,92
72 - Vedecký výskum a vývoj	4 003 685,79	2,34	16	3,92	250 230,36
<i>Sekcia C - Priemyselná výroba</i>	<i>102 063 103,15</i>	<i>59,61</i>	<i>165</i>	<i>40,44</i>	<i>618 564,26</i>
<i>ostatné SK NACE</i>	<i>17 783 183,72</i>	<i>10,39</i>	<i>83</i>	<i>20,34</i>	<i>214 255,23</i>
Spolu	171 209 914,46	100,00	408	100,00	419 632,14

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

200-percentný superodpočet oslovil 158 nových záujemcov

Z celkového počtu 415 subjektov, ktoré si podľa zverejneného zoznamu za rok 2020 uplatnili v daňových priznaniach superodpočet výdavkov na výskum a vývoj, je 158 takých, ktoré sa o superodpočet uchádzali v tomto roku prvýkrát. Počet nováčikov je teda nižší ako v roku 2019, keď ich pri raste sadzby zo 100 % na 150 % bolo 177. Týchto 158 nováčikov si ale spoločne uplatnilo takmer 38,5 mil. eur na 303 projektov, kým v roku 2019 to bolo 23,2 mil. eur na 385 projektov. Pri 21-percentnej sadzbe tak získali úsporu na dani z príjmov vyše 8 mil. eur. Na čerpanie superodpočtu 113 z nich pripravilo jeden projekt, ale medzi nováčikmi je aj subjekt, ktorý čerpal superodpočet na 46 projektov v celkovej výške 822 tis. eur.

Až 67 nováčikov si uplatnilo superodpočet viac ako 100 tis. eur, čo predstavuje vyše 90 % z objemu superodpočtu pripadajúceho na nováčikov. Z toho 8 superodpočtov v celkovej hodnote takmer 17,2 mil. eur bolo miliónových. TOP nováčikom je spoločnosť ŽOS Vrútky so superodpočtom viac ako 4 mil. eur nasledovaná 365.bank so superodpočtom takmer 3,4 mil. eur a Slovenskými elektrárňami so superodpočtom 2,4 mil. eur.

V zozname nováčikov sa nachádzajú prevažne spoločnosti s ručením obmedzeným (123) a akciovky (23). Zaujímavosťou je aj 10 nováčikov z radov fyzických osôb – podnikateľov, jedno združenie (Globálne vzdelávacie centrum - Global Education Centre) a jedna jednoduchá spoločnosť na akcie (Smart Building Solutions). Svoj podiel oproti situácii v roku 2018 a 2019 znovu posilnili prvýkrát čerpajúce eseročky na úkor poklesu podielu akcioviek. Ďalšie štatistiky nováčikov sme realizovali nad databázou 151 subjektov (s ohľadom na nedostupnosť relevantných údajov za 7 fyzických osôb).

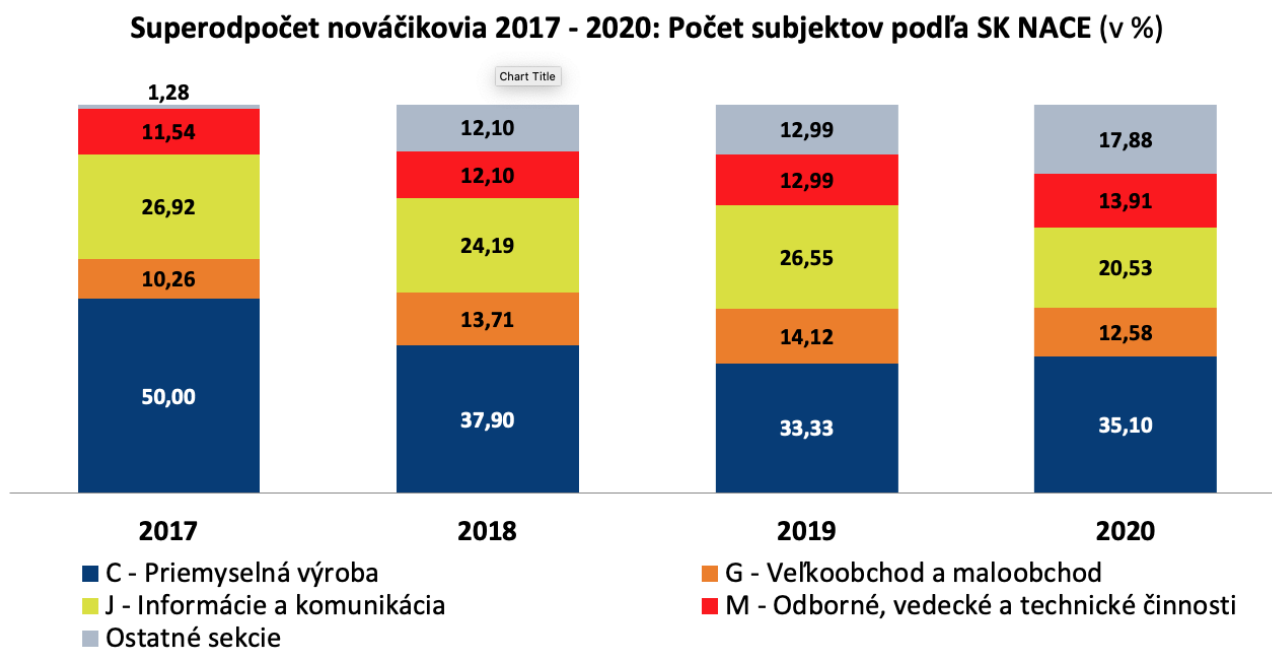
Až 40 % nových subjektov sídli v Bratislavskom kraji (64) a pripadá na ne takmer polovica superodpočtu nováčikov (46,48 %). Najnižšie zastúpenie na počte aj objeme superodpočtu nováčikov má Banskobystrický kraj (5 subjektov a necelé 2 % objemu). Na druhom mieste v počte subjektov – nováčikov je Košický kraj (podiel 14 %), ale nečerpá ani 5 % objemu. Naopak, na druhom mieste v objeme superodpočtu je Nitriansky kraj s podielom 11,42 %, hoci jeho 10 subjektov – nováčikov znamená len vyše 6-percentný podiel na ich počte. Je to najmä vďaka čerpaniu spoločností Foxconn Slovakia a IN VEST, pričom celkovo až 4 jeho subjekty si uplatnili superodpočet vyšší ako 500 tis. eur.

Zahraničný kapitál ovláda len 17 % nováčikov a s čerpaním viac ako 15 mil. eur im patrí 40-percentný podiel na objeme superodpočtu nováčikov. Naďalej sa potvrdzuje trend poklesu zastúpenia subjektov v rukách zahraničného kapitálu, keď ich podiel na objeme superodpočtu klesol z úrovne cca 22 %. Podiel na objeme čerpaného superodpočtu ale - po prudkom poklese v roku 2019 z úrovne 72,4 % na necelých 36 % - znovu mierne vzrástol.

Je potešiteľné, že viac ako polovica z celkového počtu prvýkrát čerpajúcich subjektov v roku 2020 pripadá na subjekty s obratom do 2 mil. eur, čo je najviac v doterajšej histórii. Mierne rástlo aj zastúpenie obratovo veľkých subjektov (od 50 mil. eur). Vývoj zastúpenia subjektov v štruktúre podľa počtu zamestnancov zaznamenal menšie zmeny, mikrosubjekty do 10 zamestnancov si udržali už druhý rok tretinové zastúpenie. Zvýšil sa ale počet aj podiel subjektov – nováčikov bez zamestnancov (z 22 na 29).

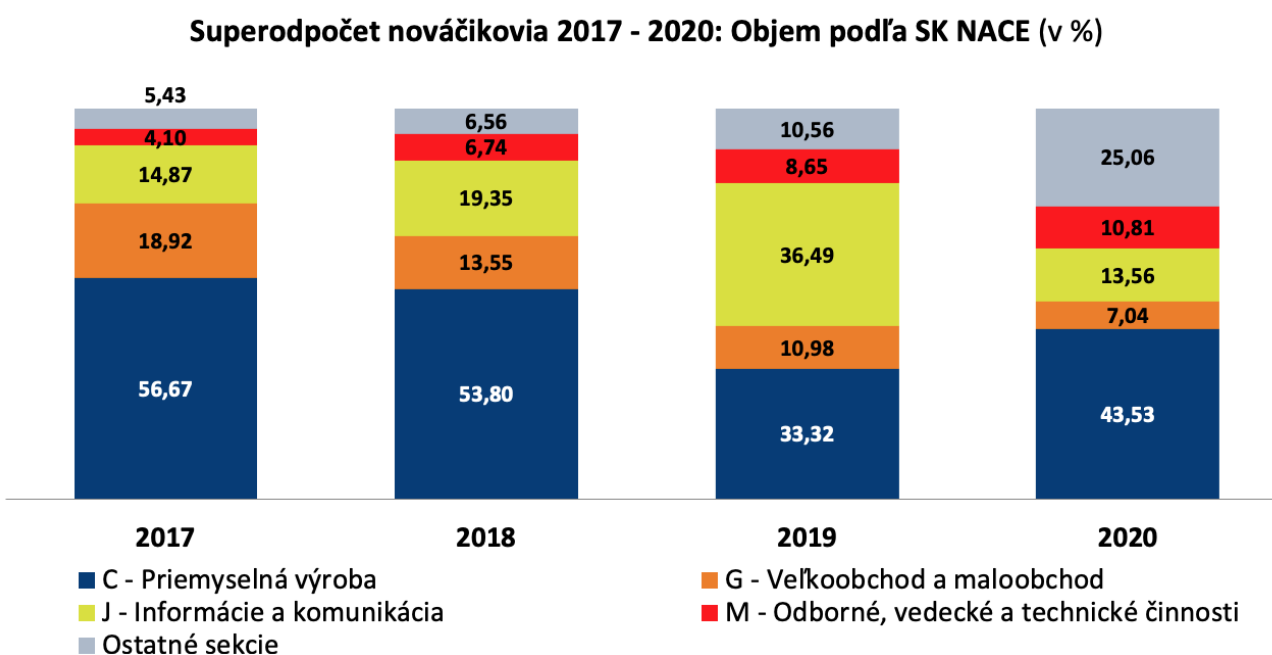
Po prvýkrát od zvyšovania sadzieb objem superodpočtu nováčikov v roku 2020 rástol dynamickejšie ako koeficient rastu sadzby superodpočtu (až 1,656-krát), a to napriek tomu, že počet nováčikov sa medziročne znížil. Z hľadiska sektorovej príslušnosti je väčšia vyrovnanosť v dynamike vývoja počtu subjektov (graf 5) ako v dynamike vývoja objemu superodpočtu (graf 6). Oproti roku 2019 si polepšila sekcia C – Priemyselná výroba, menej výrazne v počte subjektov (o necelé 2 percentuálne body) ako v objeme čerpania superodpočtu (až o 10 percentuálnych bodov). Naopak, slabší bol prírastok nových subjektov v sekcii J – Informácie a komunikácia, ktorá tak získala len 20-percentný podiel na počte nováčikov a 13,56-percentný podiel na objeme superodpočtu čerpaného nováčikmi (obe percentá sú pre sekciiu J najnižšie v prezentovanej histórii nováčikov). Analýza nováčikov poukazuje na to, že priemysel v štatistikách superodpočtu po slabšom roku 2019, keď mal iba tretinový podiel na počte aj na objeme, znovu začal nadobúdať svoje stratené pozície. Naopak, z pozícií ustupuje sekcia obchodu – tak na počte, ako aj na objeme superodpočtu. Sekcia vedy pri relatívne stabilnom zastúpení v počte subjektov – nováčikov naberá na sile v objeme uplatneného superodpočtu. Výrazne sa ale zvýšil podiel ostatných nešpecifikovaných sekcií – takmer 18 % v počte subjektov (medziročne o takmer 6 percentuálnych bodov) a na štvrtinu v objeme superodpočtu (medziročne takmer o 15 percentuálnych bodov). V tejto skupine subjektov sa nachádzajú aj spomínané miliónové superodpočty veľkých zástupcov sekcie finančných inštitúcií (K) a sekcie dodávateľov energií (D). Po prvýkrát sa medzi miliónové superodpočty nováčikov dostal zástupca sekcie M: spoločnosť SanaClis si ako hlavný SK NACE uvádza kód 72190 - Ostatný výskum a experimentálny vývoj v oblasti prírodných a technických vied.

Graf č. 5: Superodpočet nováčikovia 2017 – 2020: Počet subjektov podľa SK NACE (v %)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Graf č. 6: Superodpočet nováčikovia 2017 – 2020: Objem podľa SK NACE (v %)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Podrobnejší prehľad uplatnenia superodpočtu nováčikmi za rok 2020 na úrovni divízií SK NACE prináša tabuľka 9. Najväčší objem superodpočtu – takmer 4,9 mil. eur - vygenerovali nováčikovia z divízie 62 – Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby. „Poskladalo“ sa naň až 28 subjektov. Len o málo nižší ob-

jem si uplatnilo spoločne 17 reprezentantov strojárkej divízie 28. Ale v divízii 30 – Výroba ostatných dopravných prostriedkov stačil jeden subjekt vygenerovať superodpočet takmer 4,2 mil. eur, čo je súčasne najvyšší priemerný superodpočet v rámci divízií SK NACE. Podobná situácia nastala aj v divízii finančných služieb (64), kde jeden nováčik priniesol superodpočet takmer 3,4 mil. eur. Ďalším povšimnutiahodným výsledkom je významnejšie zastúpenie nováčikov z divízie 72 – Vedecký výskum a vývoj a divízie 86 – Zdravotníctvo.

Tabuľka č. 9: Uplatnenie superodpočtu v roku 2020 u nováčikov vo vybraných divíziách SK NACE

VYBRANÉ DIVÍZIE SK NACE	CELKOVÝ SUPERODPOČET (€)	PODIEL NA CELKOVOM SUPERODPOČTE (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV	PRÍEMERNÝ SUPERODPOČET (€)
21 - Výroba základných farmaceutických výrobkov a prípravkov	1 530 759,34	3,98	1	0,66	1 530 759,34
25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1 140 958,49	2,97	5	3,31	228 191,70
26 - Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1 851 025,94	4,81	6	3,97	308 504,32
27 - Výroba elektrických zariadení	1 327 447,54	3,45	5	3,31	265 489,51
28 - Výroba strojov a zariadení	4 425 938,07	11,51	17	11,26	260 349,30
30 - Výroba ostatných dopravných prostriedkov	4 181 945,57	10,88	1	0,66	4 181 945,57
35 - Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2 403 268,48	6,25	1	0,66	2 403 268,48
46 - Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	2 219 473,58	5,77	13	8,61	170 728,74
62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	4 896 752,01	12,74	28	18,54	174 884,00
64 - Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	3 379 544,82	8,79	1	0,66	3 379 544,82
71 - Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	1 065 709,35	2,77	8	5,30	133 213,67
72 - Vedecký výskum a vývoj	2 516 457,00	6,54	6	3,97	419 409,50
82 - Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	834 217,35	2,17	4	2,65	208 554,34
86 - Zdravotníctvo	902 637,43	2,35	6	3,97	150 439,57
Celkový objem uplatneného superodpočtu nováčikov	38 448 753,76	100,00	151	100,00	254 627,51

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Budúcnosť superodpočtu na výskum a vývoj: stratí na príťažlivosti a získa kvázi konkurenta

Až štvornásobné zvýšenie sadzby superodpočtu na 100 % v roku 2018 znamenalo prvé výraznejšie zvýšenie záujmu o tento nástroj nepriamej formy štátnej podpory súkromných investícií do výskumu a vývoja. Dvtedy najmä u menších a kapitálovo slabších subjektov daňová úspora z jeho uplatnenia nepokryla náklady na daňové poradenstvo a administratívu potrebné pre jeho využitie. Prvé roky existencie superodpočtu sa vyznačovali aj vyšším stupňom daňovej neistoty ohľadom uznateľných výdavkov, ktorú rovnako ťažšie znášajú menšie subjekty.

Rok 2019 na prvý pohľad nepriniesol očakávané výsledky z ďalšieho zvýšenia sadzby na 150 %. Vzástol síce počet subjektov, ale nie čerpanie superodpočtu. Dôvodom však nebol pokles záujmu, pribudlo dokonca najviac nováčikov, ale absencia dominantného čerpatela U. S. Steel Košice, na ktorého v predchádzajúcich rokoch pripadala viac ako tretina, resp. takmer polovica uplatneného superodpočtu. Subjektov, ktoré predtým úspešne čerpali superodpočet, a v roku 2019 v tom nepokračovali, bolo relatívne veľa. Jedným z dôvodov bolo dosiahnutie daňovej straty, ktorá im bránila superodpočet si uplatniť. Podobná situácia nastala aj v „covidovom“ roku 2020, keď zo zoznamu vypadlo takmer trojnásobne viac už skúsených čerpatelov s daňovou stratou ako v roku predchádzajúcom. Napriek tomu je rok 2020 výnimočný tým, že záujem subjektov pri novej 200-percentnej sadzbe bez problémov eliminoval citeľný výpadok U. S. Steel Košice na objeme čerpaného superodpočtu a najmä tým, že sa o superodpočet uchádzalo historicky najviac mikropodnikov. V kategórii nováčikov dokonca prevažovali. Pre nové subjekty môže byť získaná skúsenosť so superodpočtom motiváciou k opätovnému využívaniu takejto daňovej úľavy aj v nasledujúcich rokoch. Legislatíva však pripravila pre záujemcov negatívne prekvapenie, nakoľko počnúc rokom 2022 vrátila jeho sadzbu na 100 %.

Zníženie sadzby superodpočtu sa javí ako „cena“ za zavedenie nového daňového nástroja: superodpočtu výdavkov na investície. V tomto prípade ide o investície do „majetku s vyššou pridanou hodnotou“ - do výrobného a logistického systému (Priemysel 4.0) presne vymedzené v prílohe Zákona o dani z príjmov. Záujemca si bude môcť uplatniť dodatočný odpočet 15 až 55 % výdavkov na investície z daňového odpisu tohto majetku (hmotného aj nehmotného). Problémom sú však popri komplikovanej metodike výpočtu a administratívnej náročnosti tejto úľavy najmä podmienky pre jej využitie: minimálna výška investície musí byť 1 mil. eur a musí presiahnuť sedemnásobok preinvestovanej priemernej ročnej výšky investícií v predchádzajúcich troch zdaňovacích obdobiach. V tom prípade bude odpočet na tej minimálnej úrovni 15 %. Je zrejmé, že obsahovo nejde o nástroj nahradzujúci superodpočet na výskum a vývoj a dokonca reálne obmedzuje okruh užívateľov na kapitálovo silné subjekty. Nie je teda zjavný vecný dôvod na to, aby tento nástroj súčasne vyvolal potrebu znižovať sadzbu superodpočtu na výskum a vývoj. Namietala to aj Asociácia priemyselných zväzov a dopravy. Predovšetkým malé firmy takto prichádzajú o významnú štátnu podporu zvyšovania ich konkurencieschopnosti, čo kontrastuje s výsledkami tejto analýzy preukazujúcimi rast ich záujmu o superodpočet na výskum a vývoj.

*Autorkou článku je doc. Ing. Jana Šnircová, PhD.,
Financial analyst, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.,
členka Rady starších SAF*

Pozná päťstotisíc povinných povinnosti?

AML (Anti-money laundering) o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu

Peter ANDRIŠIN

91 miliónov libier je výška pokuty, ktorú banke HSBC udelil britský Úrad pre dohľad nad finančnými trhmi (FCA) kvôli zisteným nedostatkom pri predchádzaní legalizácie príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu. Pokutu banka nedostala preto, že sa ochrane pred legalizáciou nevenovala ale za nedostatočnú kontrolu presnosti a úplnosti údajov, ktoré vkladala do automatizovaného monitorovacieho systému. (Banka nakoniec zaplatila „iba 63,9 milióna libier. FCA pokutu znížil, pretože banka proti zisteniam dohľadu nenamietala a súhlasila s jej okamžitou úhradou.¹⁾ Hrozí kvôli nedostatočnej ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu tzv. „praniu špinavých peňazí“²⁾ pokuta aj vám? Ak ste „povinná osoba“, absolvo-

1 Zdroj: <https://www.fca.org.uk/news/press-releases/fca-fines-hsbc-bank-plc-deficient-transaction-monitoring-controls>

2 „pranie špinavých peňazí“ je proces, v ktorom sa peniaze pochádzajúce z nelegálnych činností („špinavé“) očistia rôznymi finančnými machináciami a stanú sa súčasťou legálnej ekonomiky. So skutočným práním, hoci si to málokto spája, má pranie peňazí s procesom prania bielizne veľa spoločné. Pojem prania špinavých peňazí vznikol v USA v 20. rokoch minulého storočia, kedy prohibícia alkoholu viedla k obrovskému rozvoju kriminality. Vzniklo množstvo gangov (medzi najznámejšie patril Al Capone) zameriavajúcich sa na pašovanie alkoholu, hazard, prostitúciu alebo vydieranie. Tieto gangy postupne skupovali verejné pracovne a umývacie linky áut, ako zásterku ich nečestných príjmov. Verejné pracovne a umývacie linky áut sa navonok javili ako legálny zdroj peňazí, pretože boli založené na hotovostných transakciách. Proces zmeny nelegálnych, (špinavých) peňazí cyklom transakcií na legálne (čisté) príjmy získal zaužívaný pojem „pranie peňazí“.

„Najväčší bankový podvod vo svetovej finančnej histórii“ a najznámejší prípad prania špinavých peňazí je Bank of Credit and Commerce International (BCCI) prezývaná Banka zloduchov a podvodníkov. Zatvorená bola v roku 1991 potom, ako okradli viac ako milión veriteľov a sporiteľov. V čase kolapsu BCCI zmizlo takmer 10 miliárd USD, ktoré sa nikdy nezapočítali. BCCI bola založená v roku 1972 ako banka, ktorá mala pomáhať tzv. tretiemu svetu – peniaze bohatých rozdeľovať chudým a zmierniť chudobu a choroby ako nezápadná alternatíva pre malých vkladateľov v celom postkoloniálnom priestore, od subsaharskej Afriky cez južnú Áziu až po Latinskú Ameriku. BCCI nakoniec pôsobila vo viac ako 70 krajinách – vrátane Spojených štátov amerických, Švajčiarska, Francúzska a Spojeného kráľovstva – a v jednom bode sa mohla pochváliť aktívami v hodnote viac ako 20 miliárd USD. BCCI mala za cieľ stať sa do roku 2000 najväčšou bankou na svete, v skutočnosti bola len o niečo viac ako Ponzioho schéma pre vyššie zainteresované osoby, ktoré jednoducho zbierali vklady a pokúšali sa získať nových zákazníkov. BCCI bola dokonalým prostriedkom na pranie špinavých peňazí pre každého, od panamských drogových kráľov cez prvú pakistanskú diktátorskú rodinu až po brutálne režimy na Blízkom východe, ktorá využívala rôzne druhy kleptokratických nástrojov - anonymné fiktívne spoločnosti, anonymné nákupy nehnuteľností a iné, ktorými pomohla banka mnohým politikom napr. Manuel Noriega, Saddám Husajn, Ferdinand Marcos presťahovať sa a ukladať svoje peniaze do zahraničia. BCCI vytvorila príručku, ktorá slúži ako príklad všetkému, čo odvtedy prišlo vo svete modernej legalizácie príjmov a financovania terorizmu funguje: zakladanie anonymných fiktívnych spoločností na nákup nehnuteľností, cíelenie na audítov, ktorí sú ochotní pozrieť sa iným smerom, bilancovanie miliárd cez bankové Ponzioho schémy, najímanie prestížnych právnických firiem, ktoré poskytujú všetko od právneho poradenstva cez vzťahy s médiami až po lobbying a politiku.

vali ste v uplynulých dvanástich mesiacoch odbornú prípravu zameranú na prevenciu a činnosť proti praniu špinavých peňazí? Máte nepretržitý prístup k aktuálnej verzii Program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu?

Boj proti praniu špinavých peňazí, ktorý má pomôcť chrániť občanov EÚ a jej finančný systém pred terorizmom a organizovanou trestnou činnosťou, definuje Stratégia EÚ pre bezpečnostnú úniu na roky 2020 – 2025³. Európska komisia v roku 2021 prijala viacero legislatívnych návrhov na posilnenie pravidiel EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Opatrenia, ktoré majú platiť od roku 2024 reagujú na **nové výzvy**⁴ spojené s technologickými inováciami predovšetkým virtuálne meny (v ďalšom texte budeme používať výraz „kryptomena“ zahŕňajúci všetky virtuálne a krypto aktíva), integrovanejšie finančné toky na jednotnom trhu, globálny charakter teroristických organizácií a na vynaliezavosť páchatelov trestnej činnosti pri využívaní akýchkoľvek nedostatkov alebo medzier v systéme. Návrhy majú za cieľ vytvoriť oveľa jednotnejší rámec, ktorý uľahčí dodržiavanie predpisov zo strany povinných osôb primárne tých, ktoré pôsobia cezhranične, na ktoré sa vzťahujú pravidlá v oblasti prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Európska komisia navrhuje zriadiť nový orgán EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, zaviesť priamo uplatniteľné pravidlá vrátane pravidiel týkajúcich sa hĺbkovej analýzy vo vzťahu ku klientovi a skutočného vlastníctva, nahradiť ustanovenia existujúcej Smernice 2015/849/EÚ týkajúce sa vnútroštátnych orgánov dohľadu a finančných spravodajských jednotiek v členských štátoch, revidovať nariadenia z roku 2015 o prevodoch finančných prostriedkov, ktorá umožní sledovať prevody kryptomien. V súčasnosti sa pravidlá vzťahujú len na určité kategórie poskytovateľov služieb kryptomien, preto je cieľom rozšíriť platnosť pravidiel na celý sektor kryptomien tak, aby všetci poskytovatelia služieb mali povinnosť vykonávať hĺbkovú analýzu vo vzťahu k svojim klientom, zabezpečili úplnú sledovateľnosť prevodov kryptomien, zakázali anonymné peňaženky kryptomien a umožnili odhaľovať použitie kryptomien na pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu. Cieľom návrhov Európskej komisie je stanovenie jednotného súboru a harmonizácie pravidiel týkajúcich sa hĺbkovej analýzy vo vzťahu ku klientovi, skutočného vlastníctva a právomocí a úloh orgánov dohľadu a finančných spravodajských jednotiek. Vďaka prepojeniu existujúcich a novovzniknutých vnútroštátnych registrov bankových účtov budú mať Finančné spravodajské jednotky a orgány presadzovania práva rýchlejší prístup k informáciám o **bankových účtoch**⁵ a bezpečnostných schránkach, čím urýchli finančné vyšetrovania a vymáhanie majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti v cezhraničných prípadoch. Úlohou nového orgán EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu bude vytvorenie jednotného integrovaného systému dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v celej EÚ, založený na spoločných metódach dohľadu a zblížovaní prísnych noriem v oblasti dohľadu, priamy dohľad na najrizikovejšie finančné inštitúcie pôsobiace vo veľkom počte členských štátov alebo si vyžadujú okamžité opatrenia na riešenie bezprostredne hroziacich rizík, monitoring a koordinácia vnútroštátnych orgánov dohľadu zodpovedných za iné finančné subjekty a orgánov vykonávajúcich dohľad nad nefinančnými subjektmi, podpora spolupráce medzi vnútroštátnymi finančnými spravodajskými jednotkami, koordinácia a spoločné analýzy v záujme lepšieho odhaľovania nezákonných finančných tokov cezhraničnej povahy. Zníženie sumy hotovostných platieb do výšky 10 000 € vo všetkých štátoch EÚ má sťažiť páchatelom ich legalizáciu. EÚ preberie zoznamy („čierny a sivý“) vydané Finančnou akčnou skupinou (FATF), ktorá monitoruje pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu po celom svete, vydáva odporúčania pre jednotlivé krajiny a voči krajinám zaradeným do zoznamu, bude EÚ vo vzťahu k nim uplatňovať opatrenia primerané rizikám, ktoré daná **krajina**⁶ predstavuje.

3 „https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3689“

4 „špinavé peniaze“ pochádzajú okrem pašovania alkoholu a hazardu aj aktivít spojených s drogami od pouličného predaja až po medzinárodne organizované skupiny, z krádeže áut, z predaja zbraní, z nelegálnej migrácie, falšovania peňazí, veľkých lúpeží, pašovania umeleckých a historických diel, z finančných podvodov, ako sú úverové, bankové, daňové alebo pyramidové hry.

5 „špinavé peniaze“ pochádzajú okrem pašovania alkoholu a hazardu aj aktivít spojených s drogami od pouličného predaja až po medzinárodne organizované skupiny, z krádeže áut, z predaja zbraní, z nelegálnej migrácie, falšovania peňazí, veľkých lúpeží, pašovania umeleckých a historických diel, z finančných podvodov, ako sú úverové, bankové, daňové alebo pyramidové hry.

6 „špinavé peniaze“ pochádzajú okrem pašovania alkoholu a hazardu aj aktivít spojených s drogami od pouličného predaja až po medzinárodne organizované skupiny, z krádeže áut, z predaja zbraní, z nelegálnej migrácie, falšovania peňazí, veľkých lúpeží, pašovania umeleckých a historických diel, z finančných podvodov, ako sú úverové, bankové, daňové alebo pyramidové hry.

Rámcový boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu v rámci Európskej Únie definujú:

- **Smernica (EÚ) č. 2015/849** Európskeho parlamentu a Rady z 20. mája 2015 („Smernica IV“) o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Epa a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES
- **Smernica (EÚ) č. 2018/843** Európskeho parlamentu a Rady č. 30/05/2018 („Smernica V“), ktorou sa mení Smernica (EÚ) č. 2015/849 Nariadenie (EÚ) č. 2015/847 Európskeho parlamentu a Rady z 20. mája 2015 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov, ktorým sa zrušuje Nariadenie (ES) č. 1781/2006;
- **Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 2016/1675**, ktorým sa Smernica IV dopĺňa o identifikáciu vysokorizikových tretích krajín so strategickými nedostatkami,
- **Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 2019/758**, ktorým sa dopĺňa Smernica IV, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy týkajúce sa minimálnych opatrení a druhu dodatočných opatrení, ktoré musia úverové a finančné inštitúcie prijať na zmiernenie rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu v určitých tretích krajinách
- **Nariadenie Rady (ES) č. 2580/2001** z 27. decembra 2001 o určitých obmedzujúcich opatreniach zamierených proti určitým osobám a subjektom s cieľom boja proti terorizmu,
- **Nariadenie Rady (ES) č. 881/2002** z 27. mája 2002, ktoré ukladá niektoré špecifické obmedzujúce opatrenia namierené proti niektorým osobám spojeným s Usámom bin Ládinom, sieťou Al-Qaida a Talibanom.

Rámcový boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu na Slovensku definujú:

- **zákon č. 297 / 2008 Z.z.** o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu (AML Anti-money laundering) na ktoré nadväzuje
- **Metodické usmernenie č. 3/2019** Útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS z 29. apríla 2019 k ochrane banky a pobočky zahraničnej banky pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu
- nepriamo zákon č. 492/2009 Z. z. - Zákon o platobných službách, č. 483/2001 Z. z. - Zákon o bankách, č. 659/2007 Z. z. - Zákon o zavedení meny euro v Slovenskej republike, č. 91/2016 Z. z. - Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb, 203/2011 Z. z. - Zákon o kolektívnom investovaní, č. 186/2009 Z. z. - Zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, č. 747/2004 Z. z. - Zákon o dohľade nad finančným trhom, č. 650/2004 Z. z. - Zákon o doplnkovom dôchodkovom sporení, č. 581/2004 Z. z. - Zákon o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou, č. 429/2002 Z. z. - Zákon o burze cenných papierov a č. 566/1992 Zb. - Zákon o Národnej banke Slovenska

V roku 2022 vyplývajú z platnej legislatívy viaceré povinnosti pre povinné osoby. V prvom rade sa rozšíril okruh povinných osôb (§5 Zákona č. 297 /2008 Z.z.). K „štandardným osobám“ ktorými boli banky, finančné inštitúcie ak nie sú bankou (napr. obchodník s cennými papiermi, burza cenných papierov, komoditná burza, správcovská spoločnosť a depozitár, obchodník s cennými papiermi, finančný agent, finančný poradca okrem výkonu činností súvisiacich s neživotným poistením, zahraničný subjekt kolektívneho investovania, poisťovňa pri vykonávaní poisťovacej činnosti v životnom poistení, dôchodková správcovská spoločnosť, doplnková dôchodková spoločnosť, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať zmenárenskú činnosť, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať s pohľadávkami, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať dražby mimo exekúcií, finančný prenájom alebo iné finančné činnosti podľa osobitného predpisu, platobná inštitúcia, poskytovateľ platobných služieb v obmedzenom rozsahu, ktorého priemer z celkovej sumy ním vykonaných platobných operácií za posledných 12 mesiacov nepresahuje sumu 3 000 000 € za mesiac, poskytovateľ služieb informovania o platobnom účte, agent platobných služieb a inštitúcia elektronických peňazí ...), Exportno-importná banka Slovenskej republiky, prevádzkovateľ hazardnej

hry, poštový podnik, súdny exekútor pri predaji nehnuteľnosti, hnutelnej veci alebo podniku a pri prijímaní peňazí, listín a iných hnutelých vecí do úschovy v súvislosti s výkonom exekúcie, správca, ktorý vykonáva činnosť v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní alebo konaní o oddlžení, audítor, účtovník, daňový poradca a iná osoba, ktorá poskytuje poradenské služby vo veciach daní, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená sprostredkovať predaj, prenájom a kúpu nehnuteľností; ak ide o prenájom nehnuteľností, len ak je hodnota mesačného nájomného najmenej 10 000 €, advokát alebo notár ak poskytne klientovi právnu službu, ktorá sa týka akejkoľvek finančnej operácie alebo iného konania, ktoré smeruje k pohybu finančných prostriedkov alebo ho priamo vyvolá, pri kúpe a predaji nehnuteľnosti alebo podniku alebo ich časti, správe alebo úschove finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku, založení účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov a pri ich správe, alebo založení, činnosti alebo riadení obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb, združenia právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby. Ďalej to je poskytovateľ služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať činnosť organizačného a ekonomického poradcu, služby verejných nosičov a poslov alebo zasielateľstvo, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená prevádzkovať aukčnú sieň, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať alebo sprostredkovať obchody s umeleckými dielami, zberateľskými predmetmi, starožitnosťami, kultúrnymi pamiatkami, kultúrnymi predmetmi, drahými kovmi alebo drahými kameňmi, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená uvádzať na trh výrobky z drahých kovov alebo drahých kameňov, alebo právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená prevádzkovať záložňu; to neplatí, ak je hodnota obchodu menej ako 10 000 €, pričom nezáleží na tom, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ide o viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené, veriteľ, poskytovateľ služieb peňaženky virtuálnej meny, poskytovateľ služieb zmenárne virtuálnej meny. Povinnou osobou je tiež právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ak vykoná obchod v hotovosti v hodnote najmenej 10 000 € bez ohľadu na to, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.

Na všetky vyššie uvedené subjekty, ktorých je na Slovensku viac ako 500 000 ⁷, sa vzťahujú viaceré povinnosti súvisiace s ochranou pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, jej odhaľovaním a oznamovaním príslušným úradom. Medzi hlavné a neopomenuteľné povinnosti patrí vykonávanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, zisťovanie, zdržanie, a ohlásenie neobvyklej obchodnej operácie, odmietnutie uzavretia a ukončenie obchodného vzťahu, odmietnutie vykonania obchodu. Subjekty sú povinné vypracovať a aktualizovať program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, identifikovať posudzovať, vyhodnocovať a aktualizovať riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa druhu obchodov a obchodných vzťahov, so zohľadnením vlastných rizikových faktorov. V súvislosti s odhaľovaním legalizácie musí povinná osoba poskytovať súčinnosť Finančnej spravodajskej jednotke Národnej kriminálnej agentúry a vo vzťahu ku svojmu klientovi vykonávať starostlivosť za účelom odhalenia prípadnej legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

Zákon č. 297 / 2008 Z.z. definuje tri úrovne základná, zjednodušená a zvýšená starostlivosť. V rámci základnej starostlivosti povinná osoba musí identifikovať klienta. Pri fyzickej osobe - nepodnikateľovi musí zistiť meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátumu narodenia, adresu trvalého pobytu. Zistené údaje musí overiť v doklade totožnosti alebo inom oficiálnom doklade. Pri fyzickej osobe - podnikateľovi musí zistiť identifikačné číslo, daňové identifikačné číslo a adresu miesta podnikania, ktoré musí overiť na príslušné registre (živnostenský register, Obchodný register, register Finančnej správy). Pri právnickej osobe musí zistiť názov, adresu sídla, identifikačné číslo a následne ich overiť na základe údajov získaných z úradného registra alebo inej úradnej evidencie. Pri právnickej osobe musí povinná osoba identifikovať konečného užívateľa výhod a overiť jeho identifikáciu.

Od roku 2020 sa rozšíril rozsah subjektov, ktoré povinné osoby museli identifikovať pri uzatváraní obchodného vzťahu o subjekty s podobnou právnou štruktúrou (napr. nadácia, neinvestičný fond) a o fyzickú

⁷ Zdroj: Slovak Business Agency <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

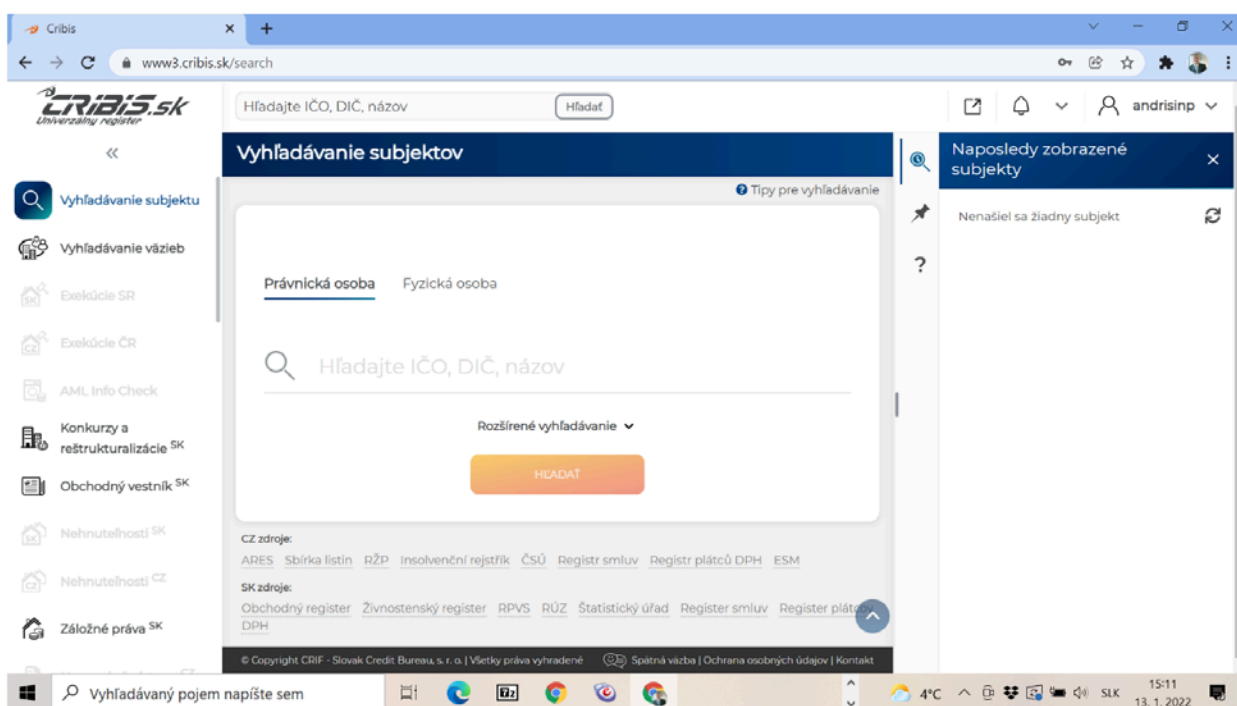
osobu, ktorá je oprávnená v mene subjektu konať. Ak klient nekoná vo vlastnom mene povinná osoba ho musí vyzvať, aby preukázal formou záväzného písomného vyhlásenia identifikačné údaje osoby, v ktorej mene obchod vykonáva.

V rámci starostlivosti povinná osoba musí získať informácie o účele a plánovanej povahe obchodného vzťahu a preskúmať, či sú konkrétne obchody v súlade s poznatkami o klientovi pri uzatváraní obchodného vzťahu, pri vykonaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hodnote najmenej 15 000 € a pri vykonaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hotovosti najmenej 10 000 €, pričom nezáleží na tom, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené alebo ak má podozrenie, že klient vykonáva neobvyklú obchodnú operáciu bez ohľadu na hodnotu obchodu. Pri hazardných hrách, kde nie je možné opakovane ukladať elektronické peniaze sa starostlivosť vykoná pri vklade nad 150 €. Medzi obchody, ktorým je potrebné venovať zvýšenú starostlivosť patria všetky zložité obchody, obchody s nezvyčajne vysokou hodnotou, s nezvyčajnou povahou alebo ktoré nemajú zrejmy ekonomický alebo zákonný účel. Zvýšenú starostlivosť musia povinné osoby vykonať aj vo vzťahu k politicky exponovaným osobám (PEP - osoba, ktorej je alebo bola zverená významná verejná funkcia: napr. hlava štátu, predseda vlády, veľvyslanec, člen štatutárneho orgánu politickej strany alebo politického hnutia) a ku klientom, ktorí pochádzajú z rizikových krajín definovaných podľa zoznamu Európskej komisie.

Naopak zjednodušenú starostlivosť môžu povinné osoby používať pri klientoch s nízkym rizikom legalizácie príjmov z trestnej činnosti (napr. vo vzťahu k subjektu verejnej správy) a pri druhoch obchodu, ktoré predstavujú nízke riziko legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Pri identifikácii a zisťovaní potrebných údajov v rámci starostlivosti môžu povinné osoby využiť dostupné registre: Advokáti SR; BCPB - burzy cenných papierov, emitenti CP; Centrálny register exekúcií; Centrálny register exekúcií; Centrálny register pohľadávok štátu; Centrálny register zmlúv Colná správa SR- dlžníci; Daňový úrad - dlžníci; Databáza exportérov a importérov v SR; Databázy Ministerstva financií pre odvetvové analýzy; Dodávatelia energií - prispievatelia - dlžníci nad 60 dní po lehote; Dotácie/Eurofondy; Evidencia stratených a odcudzených dokladov; Exekúcie; Finančná správa - Zoznam daňových subjektov (DPH) s výškou nadmerného odpočtu a výškou vlastnej daňovej povinnosti; Finančná správa - zoznam daňových subjektov registrovaných pre DPH; Finančná správa - Zoznam platiteľov dane z pridanej hodnoty, u ktorých nastali dôvody na zrušenie registrácie pre DPH; Finančná správa - Zoznam platiteľov DPH uplatňujúcich osobitnú úpravu podľa zákona o DPH; Finančná správa - Zoznam subjektov s výškou dane z príjmov právnickej osoby; Finančná správa - Zoznam vymazaných platiteľov DPH podľa §52 ods.8 zákona 563/2009 Z. z. ; IVES; Jednotný informačný systém v cestnej doprave; Konkurzní správcovia SR; Kurzy CZ+SK; Leasingové spoločnosti- prispievatelia - dlžníci 60 dní po lehote; Legal Entity Identifier (LEI code); Nehnutelnosti; Nelegálny zamestnávateľ; Notársky centrálny register záložných práv; Obchodné spoločnosti - prispievatelia - dlžníci nad 60 dní po lehote; Obchodný vestník; OR - Obchodný register (ORSR); Platobné rozkazy + Súdne rozhodnutia (rozsudok); Prijatá minimálna pomoc (SEMP); Register adries; Register diskvalifikácií; Register osôb so zákazom; Register partnerov verejného sektora - RPVS; Register právnických osôb (RPO); Register účtovných závierok - RUZ; RES - Register ekonomických subjektov (Štatistický register); Sociálna poisťovňa - dlžníci - Web; Starostovia a zastupitelia SR; Súdne Pohľadávky; Telefónne čísla; ÚIS obcí, rozpočtových a príspevkových organizácii v ich pôsobnosti; Union poisťovňa - dlžníci - Web; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny; Vestník verejného obstarávania; Vydavatelia palivových platobných kariet - prispievatelia UR Plus - dlžníci 60 dní po lehote; Zdravotné poisťovne - dlžníci - Dôvera; Zdravotné poisťovne - dlžníci - VŠZP - Web; Zoznam daňových subjektov registrovaných na daň z príjmov; Zoznam konečných užívateľov výhod (KÚV); ZR - Živnostenský register (ZRSR) ...

Ak pridáme databáze a registre z Českej republiky: Administratívni registr ekonomických subjektů (ARES) - DIC (DPH); Administratívni registr ekonomických subjektů (ARES) - MF; Advokáti ČR; Bankovní účty plátců DPH; Centrální evidence exekucí; Centrální evidence exekucí (CEE); Centrální registr oznámení; ČOI - pokuty a sankce; Databáze dlužníků - OZP; Databáze dlužníků - VZP; Databáze dlužníků - ZPMV; Datlab - Veřejné zakázky; Dluhy / Pohledávky; Dluhy / Pohledávky; Dotace (CEDR); Emise dluhopisů a akcií, emitenti, ISIN databáze; Evidence skutečných majitelů; Evropské dotace; ID datových schránek; Insolvenční rej-

střík; IS pojišťovacích zprostředkovatelů (ISPOZ); ISO Certifikace; Katastr nemovitostí (KN); Kontaktní údaje (telefon, fax, email, www); Kurzy CZ+SK; MARGO; Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb; Návrhy na konkurz - MPSV; Nespolehliví plátcí + osoby DPH; Obchodní Rejstřík; Obchodní rejstřík - Evidence úpadců; Obchodní věstník (OV; PEP ČR; Pohledávky z insolvence; Pokuty a sankce; Registr dražeb; Registr ekonomických subjektů (RES) - ČSÚ; Registr organizací (RARIS); Registr politických stran a hnutí; Registr smluv (ISRS); Registr Vozidel; Registr živnostenského podnikání; Rejstřík trestů právnických osob; Rodinné firmy; RÚIAN; Samospráva obcí; Sběrka listin; Sběrka rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže; Seznam exportérů; Skupinové DPH; Skuteční vlastníci; Soudní spory; Státní pokladna (Monitor); Subjekt Veřejného zájmu; Svěřenecké fondy; Veřejná správa; Veřejné zakázky; Věstník rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek; Výroční zprávy; Zastupitelstva obcí; Zemědělské dotace SZIF... pri starostlivosti je efektívnejšie využiť napríklad univerzálny register **Business information portál Cribis SK (www3.cribis.sk)**, unikátny informačný portál o všetkých právnických a fyzických osobách podnikateľoch, ktoré sú registrované v Obchodnom registri SR a Živnostenskom registri SR, a o subjektoch registrovaných v Štatistickom registri organizácii neziskové organizácie, občianske združenia, spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov) a vybrané informácie o fyzických osobách. V súčasnosti sa v databáze nachádza viac ako 3,5 mil. aktívnych subjektov so sídlom na Slovensku a v Českej republike. Portál Cribis poskytuje vysoko kvalitné informácie, analýzy a správy využiteľné na podporu nástrojov risk manažmentu v rôznych typoch spoločností – povinných osôb. Informácie sa denne aktualizujú a pravidelne dopĺňajú, pričom všetky spoločnosti a firmy, ktoré register využívajú majú možnosť aktívne dopĺňať a upresňovať informácie nachádzajúce sa v databáze registra. Cribis UR uchováva historické údaje o evidovaných subjektoch.

V rámci starostlivosti musí každá povinná osoba posúdiť a následne vyhodnotiť riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti na základe vlastných rizikových faktorov, ktoré si určí podľa typu svojho klienta, účelu a dĺžky trvania obchodného vzťahu, druhu produktu, hodnoty a spôsobu uskutočnenia obchodu a rizikovosti krajiny, ku ktorej sa obchody vzťahujú alebo podľa zákonom stanovených rizikových faktorov ([príloha č. 2 zákona](#)). Rizikové faktory sa skúmajú z hľadiska vzťahu ku klientovi, z hľadiska produktu, služby, obchodu alebo distribučného kanála. Riziká musia byť posudzované primerane povahe a veľkosti povinnej osoby čo umožňuje vytvoriť „opatrenia na mieru“ pre jednotlivé povinné osoby, aby pokrývali tie riziká, s ktorými sa v praxi stretávajú.

Všetky zistené údaje musí povinná osoba viesť a aktualizovať v listinnej alebo v elektronickej podobe po dobu nasledujúcich piatich rokov od uskutočnenia obchodu. Ak v rámci starostlivosti povinná osoba zistí podozrenie, že sa jedná o neobvyklú obchodnú operáciu t.j. vzhľadom na svoju zložitosť, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov alebo inú svoju povahu nemá žiaden zrejmy ekonomický alebo zákonný účel, povinná osoba musí zdržať neobvyklú obchodnú operáciu do jej ohlásenia finančnej polícii, ktoré musí ohlásiť bez zbytočného odkladu prostredníctvom tlačív zverejnených na stránke Ministerstva vnútra SR. Sankcie za nesplnenie zákonných povinností sú jeden milión € pre právnickú osobu a fyzickú osobu – podnikateľa, päťstotisíc € pre finančnú inštitúciu, zverejnenie právoplatného rozhodnutia o uložení sankcie za správny delikt, odobratie oprávnenia na podnikateľskú alebo inú samostatnú zárobkovú činnosť, trestné konanie (odstúpenie veci orgánom činným v trestnom konaní ak skutočnosti nasvedčujú tomu, že bol spáchaný trestný čin) alebo vykonanie dohľadu a kontroly štátneho dohľadu alebo štátneho dozoru.

Na záver uvádzame stručný prehľad povinností súvisiacich s bojom proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti:

- určiť konkrétnu osobu v prípade, ak spadáme medzi povinné osoby
- vypracovať Program vlastnej činnosti
- určiť formy neobvyklých obchodných operácií pre klientov povinnej osoby
- stanoviť spôsob stanovenia a hodnotenia rizík
- identifikovať klientov a obchodné operácie
- stanoviť spôsob zadržania a oznámenia neobvyklej obchodnej transakcie
- vyškoliť všetkých zamestnancov povinnej osoby najmenej raz za 12 mesiacov

Autorom článku je Peter Andrišin, člen Správnej rady SAF

Zameranie činnosti SAF v roku 2022

- CEE webinár Kyriba „Banková konektivita pre podnikové treasury“
  - „Ako môžu podniky využiť bankovú konektivitu“

➤ **T: 10.2.2022**

- Digitálne EUR - Prečo CBDC, kryptomeny, Výhľad ekonomiky Slovenska 2022
  - Ľudovít Ódor, viceguvernér NBS

➤ **T: 17.3.2022**

- EACT Summit 17. – 18. marec, Brusel (na pozvanie, 3 zástupcovia SAF)
- Spolupráca SAF s vybranými fakultami univerzít, ekonomického zamerania, orientovanej ku skvalitneniu absolventov finančných odborov štúdia: externé posúdenie učebných osnov pre akreditáciu a ponuka výberového predmetu pod hlavičkou SAF s prípadovými štúdiami z oblasti finančného riadenia.

➤ **T: Priebežne**

- Spolupráca SAF s vybranými vzdelávacími inštitúciami (univerzity, Akadémia policajného zboru ...) v oblasti vzdelávania AML povinných osôb s cieľom zvýšiť informovanosť v danej oblasti. Príprava uceleného vzdelávacieho programu.

➤ **T: Priebežne**

- Spolupráca SAF s vybranými organizáciami (Finančná spravodajská jednotka, povinné osoby...) v oblasti vzdelávania AML povinných osôb s cieľom zvýšiť ekonomické povedomie v danej oblasti. Príprava uceleného vzdelávacieho programu.

➤ **T: Priebežne**

- Daňová reforma – spoločná odborná diskusia zástupcov profesných organizácií

➤ **T: Apríl**

- Finančná akadémia – Prečo je e-commerce dôležitý, aktuálne trendy a ako e-commerce nakopla pandémia, partner Slovenská Sporiteľňa

➤ **T: Apríl**

- Brainstorming FS, MF, podnikatelia - ako v praxi využiť „Superodpočet“

➤ **T: Máj**

- Vplyv legislatívnych zmien na podnikateľské prostredie - aktuálne problémy súčasnosti, dôsledky legislatívnych zmien na fungovanie podnikateľských subjektov (Zmeny vo verejnom obstarávaní, Smernica AMLD5 a jej implementácia, zmeny v Obchodnom zákonníku...)

➤ **T: 9-10.6.2022**

- XX. ročník konferencie FRP 2022, Dostanú reformy slovenskú ekonomiku do kondície? Ako čelíme rastúcim cenám a neistote?

➤ **T: 22.6.2022**

- Anketa CFO roka 2021, 13. ročník, v spolupráci s CFO klubom (SAF partner)

➤ **T: 22.9.2022**

- Alternatívne zdroje financovania a ich využívanie v podmienkach SR, možnosti podpory podnikateľského sektora, návratné zdroje, poisťovanie

➤ **T: Október**

- CEE treasury forum 2022, Cluj – Napoca Rumunsko. Stretnutie finančníkov, treasury z 8 krajín (asociácií)

➤ **T: 6. – 8. október**

- Digitalizácia v riadení podnikových financií, inovatívne finančné služby

➤ **T: Priebežne**

- EACT Monitoring finančnej legislatívy EU

➤ **T: mesačne**

- Imperiál club - Diskusia na vybrané spoločensko - ekonomické problémy

➤ **T: Priebežne**

*Katarína Bálintová
tajomníčka SAF*

Lepšia legislatíva aj vďaka vašim 2% z daní

SAF

Slovenská asociácia finančníkov

Pripomienkujeme a vylepšujeme legislatívu

**VAŠE 2%
PRE
LEPŠIE ZÁKONY**

www.asocfin.sk

**Podporte Slovenskú asociáciu finančníkov aj v roku 2022
vašími 2% z daní.**

Údaje o prijímateľovi:

názov: Slovenská asociácia finančníkov,

IČO: 31769667,

sídlo: Drieňová 68/3,

82101 Bratislava,

právna forma: Občianske združenie

ENGLISH SUMMARY

On the last page we provide brief English summaries of all papers presented in the current issue of our quarterly journal.

EDITORIAL

Mr. Andrej Révay, president of SAF, prepared the editorial note. He evaluates past 25 years of the association, its activities and events and provides his outlook to future perspective of SAF.

PROFESSIONAL AND THEORETICAL TOPICS

WHY SLOVAKIA IS NO LONGER AN INTERESTING COUNTRY FOR INVESTORS

Ondrej MATEJ

SOCIAL (ETHICAL) AUDIT OF THE COMPANY - SELECTED REQUIREMENTS OF SMETA IN THE CONTEXT OF THE LABOR CODE

Miroslava KNAPKOVÁ – Michal RUCKSCHLOSS

SUPER-DEDUCTION OF INVESTMENT EXPENDITURES: DOES IT HAVE REAL USE IN PRACTICE?

Filip KASNÁR

SUPER-DEDUCTION OF RESEARCH AND DEVELOPMENT EXPENDITURE 2020: RATE INCREASE HELPED

Jana ŠNIRCOVÁ

DOES THE FIVE HUNDRED THOUSAND OBLIGED PERSONS KNOW THE OBLIGATIONS?

Peter ANDRIŠIN

ASSOCIATION PAGES

OVERVIEW OF SAF ACTIVITIES IN 2022 (*Katarína BÁLINTOVÁ*)